

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónap ..... 2 korona

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

3-as sorban per sor egyezer 20 fill.
Minden következőnél 10 fillér
Nyitási díj 40 fillér

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 667

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Reszvény-
Társaság
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, december 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Dassewffy Sándor. Irta: Mülek Lajos dr. Egy Lengyel-nap.
- A vízművek zárata.
- Ellentétek az aradi románok és a nagyszabeni érsek között.
- A lippal véres szűret.
- A drágasági ankét.
- Amiről beszélnek.
- Ankét vagy banket?
- Tárca: Dassewffy Sándor.

Dessewffy Sándor.

Irta: Mülek Lajos dr.

Arad, december 5

A szív, mely az évek hosszú során át annyi fájdalmat viselt el, e fájdalmas szív, mely oly sok szegényen könyörült: e szív megszűnt dobogni. Dessewffy Sándor, ős Csanádnak püspöke meghalt.

Meghalt! Rövidke szó és mégis mennyi gyász, mennyi fájdalom van benne. Nem volt a külsőségnek, a fénynek, pompának embere. Miként Krisztus apostolai, szerényen, lelkében igaz keresztényi alázattal teljesítette kötelességét. A nagy állás, a fényes kitüntetések nem szédíteték el fejét; ő mindenkor főpásztor maradt, ki a reá bízott hívek boldogulásában kereste és találta fel saját boldogságát. Püspökségének ügyeit páratlan lelkiismeretességgel vezette és nagy jövedel-

mével a szenvedők fájdalmát enyhíteni. A sors mostohasága sajtolta könyeket felszárítani törekedett egész életén át. Sokszor szűkölködött ő maga, de elutasítani nem tudta azt, ki nyomoruságára hivatkozva jelentkezett ajtaján, mely a szenvedők előtt soha sem volt bezárva.

Tisztelettel említik az elhunyt püspök nevét az egész hazában. Szeretet vette őt körül mindenütt általában; de különösen Temesvárott, hol áldják valláskülönbség nélkül. Hiszen Dessewffy nem tett különbséget ember és ember között. „Egy Atyának vagyunk gyermekei” mondotta nékem nem egyszer. Mondotta és a szerint cselekedett.

Imádtá Istenét; rajongással szerette hazáját. Bár a nagy politikával nem igen foglalkozott, de nem vont ki magát soha a honfiúi kötelességek teljesítése alól. Egy Dessewffy vértanui halált szenvedett a haza szabadságáért. Ennek emlékét kegyelettel őrizte szívében. Hitte: hogy a végtelen gondviselés áldásossá teszi a kihullott szent vércseppeket és jövendő idő, midőn a nemzet élvezni fogja azt, a miért a vértanuk vére hullott. Hitte; és hitében nem csalatkozott.

Szerette a szépet és nemeset. És ha a társadalom munkára szólította a hivatottakat a fájdalom és bánat enyhítése érdekében: a főpásztor nem hiányzott soha a hivatottak sorából. Sokat és sokszor cselekedett úgy, hogy „nem tudta a bal, mit cselekszik a jobb.”

És magyar volt. Magyar a szó legnemesebb értelmében. A vértanuhallal kiszzenvedett Gellért csanádi püspök egyházmegyéjében a katolicizmusnak legszebbik hivatása közé tartozik a magyarosítás is. Az egyházmegye területének nagy részén, a Bánságon tulnyomóan németajku lakók élnek. De ezek a németek lélekben lelkes katonái minden nemzeti iránynak: Dessewffy Sándor magyar lelkének hatása ez.

Mi, aradiak, ritkán köszönthettük őt körünkben. De őszinte tisztelettel és nagy-rabecsüléssel ragaszkodtunk hozzá mindig. Dessewffy Sándor egészségi állapota ugyan nem engedte, hogy betetőzze a néhai Bonnaz püspök által megkezdett munkát s lehetővé tegye, hogy az aradi plebaniatemplom, a római katolikusok régi óhaj-tása, szintén hirdesse az Ur dicsőségét. De hogy mennyi szeretettel gondolt ránk, annak bizonyága az a nagylelkű adomány, amelyet erre a célra végrendeletileg hagyott.

Mi, aradiak, legalább lelkileg ott voltunk, amikor Dessewffy Sándor ez év augusztusában pappá szentelésének ötven éves fordulóját ünnepelte. Az örömtelen jubileum alkalmával bensőséges kívánságaink szállottak az ő betegágya felé.

Meghalt a legmagyarabb főpap!
Dessewffy Sándor meghalt. A köny, mely ravatalára hull, a gyász, mit érte viselnek, a legtisztább, a legőszintébb érzelem tolmácsa. En, aki közelebbről ismertem őt, és ki nagynak láttam benne a

Dessewffy Sándor.

(Apróságok a csanádi püspökről.)

Amikor Dessewffy Sándort kinevezték csanádi püspökké, sok jó hír előzte meg jövetelét a csanádi egyházmegyébe. A beiktatás után 150 pap járult elébe őt köszönteni. Meg se várta az üdvözlő beszédet, hanem e szókkal fogadott: „Fiaim, üdvözöllek benneteket az atyai házból!” Ez a szíves, ez a közvetlen szózat egyszerre megnyitotta mindnyájunk szívét. És tapasztaltuk, hogy szava nem volt szóbeszéd. Mindmáig jószágos tanácsadó, ha kell, atyai ag dorgáló, egyúttal megbocsátó, minden viszonyok között szerető atyánk volt.

Ritka szerencsével egyesülnek benne azok a vonások, amelyek őt másokra annyira kedvessé és szeretetreméltóvá teszik. Beszédében, cselekedeteiben és minden mozdulatában közvetlenség, őszinte természetesség jellemzi; ettől elválaszthatatlan finom url modora. Ami e vonásokat mindezek fölött érdekessé teszi, az igazi szívjósága. Papoknak és laikusoknak, idehaza s a külföldön, lehetetlen volt ezt a nemes gyémántot észre nem venniük, lehetetlen volt ennek a szívnek a dobo ását meg nem éreznük.

1893-ban népes zarándoklatot vezetett egyházmegyéjéből Rómába. Az Apennek között meredek sziklagerincekre épített viaduktokon robogott a vasút. Egy öreg svábasszony, aki életében először látott ily merész vasutat, göröcsöket kapott ijedtében, sőt annyira rosszul lett, hogy az alvó püspököt is felkeltették. A püspök tüstént átszállott a beteg asszonyhoz

homeopatha orvosságot adott be neki a kezeléssel, borogatást rakott a fejére, ápolta, bálorította, vigasztalta. Nemsokára jobban lett. Még az unokái is beszélnek a püspök jóságáról.

E vonaton az első osztályon utazott egyik plebános, kinek jó szíve, de érdes modora volt. Vele szemben egy előkelő orosz diplomata ült. A fárasztó utazás közben az orosz cipője egyszer másszor a pap ruhájához ért, aki ilyenkor következetesen „pardon”-t mondott. Egyszer azonban a pap türelmét veszítve, valami bántót mondott az orosznak. Ez pedig módfelett felháborodott a pap sértő idegességén, sőt segítők uán nézett, akik elégtételt követeljenek a plebánostól. A püspök értesülvén az esetről, azt izente a plebánosnak, hogy tegye jóvá hibáját. Ez vonakodott ezt fogadni, mire a püspök legott felkere te a diplomatát s így szólt hozzá: „Uram, én vagyok ennek a papnak a püspöke. Helyette én kérek öntől bocsánatot.” Az orosz kezet csókolt a püspöknek és meghatottságában annyit mondott: „Uram, ekkora elégtételt nem is vártam.”

Másodízben 1897. tavaszán járt Dessewffy püspök a szentatyánál foureri Péter és Anónius de Zaocarina boldoggá avatásakor. Kedélyes szóváltás folyt le közte és XIII. Leo között, midőn a püspök lábesókra járult. Akkor tájt jelent meg az agg pápának a Szentlélek-ől szóló körlevele.

„Olvastad-e fiám, utolsó körleveletem?” kérdi a pápa.

„Olvastam, felelte a püspök, de én azt mind el nem hiszem.”

Meglepetéssel néz rá Krisztus helytartója:

„É; vajjon mi az, amit te nem hisszes, fiám?”

„Te azt ir ad, Szentatya, feleli a püspök, hogy ez a te hattudalod; de én nem akarom hinni, hogy utólszor hallottuk volna szavadat.” Jóságos mosolyal jutalmazta a pápa a püspök ragaszkodásának e kedves nyilvánulását.

1900-ban újra látta Dessewffy püspök XIII. Leo pápát. Ezuttal magánkihallgatása bementatta az akkori temesi főispán leányát: „Ez itt kálvinista leány, de azért áld meg őt, Szentatya.” A 90 éves pápa rátette a kezét a kis leány fejére. Aki egyszer látta a nagy pápát, annak lehet arról fogalma, hogy mennyi szelidség, jóság sugárzott ki az öregember szeméből.

Egy másik temesvári urlember is volt a püspökkel és pedig fényes diszmagyarban. A pápának szemébe ötlük a szép magyar s azt kérdi a püspöktől: „Est Magnas?” A jóléki püspök nem akart valótlant mondani, de az igazság bemonadásával a diszes magyart sem akarta megszorítani. Hát csak annyit felelt: „Est magnus.” S ebben igaza volt, mert ami magyarunk valóban szép szál ember.

1893. szeptemberben Brossesben időzött a király a hadgyakorlatokon. Egész nap esett, sőt szakadt az eső. Mindenki az iránt aggodalmaskodott, hogy a nagy eső elmossa a fényes katonai parádét. Az udvari ebédén a király is arról beszélt, hogy a szünni nem akaró eső tönkre teszi a hadgyakorlatot. „Nem, felséges Uram, — mond Wekerle — okvetlenül kiisz-

lelkipásztort, a hazafit és az embert egyaránt, — jelen soraimban kegyelettel adozom emlékének. Adjon a mindenható sok ilyen igaz embert, önzetlen hazafit ennek a sok bajjal és gonddal küzdő nemzetnek!

„Az örök világosság fényeskedjék neki! . . .

Egy Lengyel-nap.

A képviselők házi ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 5.

A díszidének elhatározásával, hogy nem szólalnak fel többet az egyszakaszos javaslat vitájában, beállott a parlamentben a legszürkébb unalom. Ma az ülés megnyitása után felállott *Pinterovics* Antal horvát képviselő s órákon át beszélt beszélt érhetetlen mondatokat. A Házban nem volt husz képviselő, a többi a folyosót járta s azon tanakodtak, mi lesz? Mindenfelé csoportok s valamennyinek volt ötlete a megoldásra. Még a legszimpatikusabban a horvát tolmács gyöngékedésének hírért hallották.

— Ha annyira erőt vesz rajta az influenza, hogy nem tud bejönni a Házba, akkor minden rendben van — mondták.

De egyelőre *Rajis* Dusan még bejár . . .

A folyosókon beszélnek a hírről, hogy *Wekerle* tegnap meglátogatta *Holló* Lajost s ötnegyed óra hosszat maradt nála. Általában ezt a vizitát a kormány legközelebbi terveivel hozzák összefüggésbe. De kérdezik az emberek azt is, mi a szerepe *Holló*nak a függetlenségi pártban, hogy vele tárgyal a miniszterelnök arról, amit tenni akar.

A horvátok nem árulnak el a tervükből semmit. Azt, hogy obsztrálnak, nem tagadják, hiszen ezt a vak is látja, de hogy mi vele a céljuk, lemennek-e 12 én Zágrábba az országgyűlés megnyitására, nem tudni. Ma talán rákerül még a sor *Lengyel* Zoltánra, de aztán egészen a horvát szó foglalja le a képviselők házi tanácskozásait. Egészen addig, míg — el nem fojtják . . .

Tíz óraker tíz ember előtt nyitja meg *Justh* Gyula az ülést. Csak a karzatok vannak tele rogyással. A közönség, amely néhány napig élvezte azt a ritka gyönyörűséget, hogy magyarul beszéltek neki a képviselőházban, siet, hogy ezt a mulatságát ne öntse el a horvát obsztrukció sáros áradata. Ma azonban már későn jött . . .

Részletes tudósításunk:

Justh Gyula elnököl az ülésen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után azonnal áttérnek az *egyszakaszos* törvény tárgyalására.

Pinterovics Antal horvátul beszél hosszadalmasan a javaslat ellen.

A Házban közben élénken társalognak a képviselők. Deltájban kissé megújítják a horvát beszédet és hangosan, haragosan zúgnak közbe:

— Elég volt, elég volt!

Wekerle miniszterelnök lecsendesíti a zongorákat, *Pinterovics* pedig kéri lehetetlenül beszél tovább.

Végre tizenkét óraker véget ér a horvát beszéd.

Lengyel Zoltán beszél ezután a javaslat ellen. Foglalkozik első sorban *Apponyi* Albert gróf beszédével. Nem lehet azt mondani, hogy ez a javaslat megfelel a házszabályoknak, mert a házszabály fel sem tételezte az egyszakaszos formát, tehát a törvény belütközik a házszabályokba. Az alapelv, hogy a törvényre igenel, vagy nemmel lehessen szavazni. De hogy lehessen szavazni az olyan törvényre, amely öt törvényt foglal össze, amelyek közül az egyiket megszavazná a képviselő, a másikat nem. (Zaj.) Belütközik ez a törvény a házszabályokba azért is, mert precedenst alkot, mely esetleg a nemzeti ellentállást teszi lehetetlenné. Emlékeztet ez a *lex Daniella*re. Ez ellen is az volt november 18-án a kifogásunk, hogy egy szakaszba volt összefoglalva.

Okolicsányi László: A tartalma! (Nagy zaj.)

Egy hang: A tartalma ellen nem volt kifogásod?

Hódy Gyula: Itt a koronatazu, *Sándor* Pál.

Lengyel Zoltán: Így lehetséges a vita végén módosítást ajánlani, amelyhez már senki nem szólhat és ezzel esetleg az egész alkalmányt megiehet dönteni.

Thaly Kálmán: A linzi béke is egyszakaszos volt.

Lengyel Zoltán: Akkor nem a mai házszabályok szerint csinálták a törvényeket (Nagy zaj.) Veszedeelmes kísérletezés, veszedelmes precedens ez, amelyet minden módon ki lehet

bívével elzarándokolt Velencébe *Szent* Gellért első csanádi püspök sírházhoz.

O maga *Sarto* József, az akkori velencei pátriárka szívesen látott vendége volt. Erre az ismeretségre vezetendő vissza az a gyengéd szeretet, amelyivel a dicsőségesen uralkodó *X. Pius* pápa, az egykori *Sarto* József, püspökünk iránt viseltetik.

A biboros-patriárka, *Velence* podesztája és világi hatóságai, az osztrák magyar konzulátus, süveges főpapok sorozata, fényes díszfényarok, 400 jámbor magyar hívő részvétele mellett és 30-40.000 lelkes velencei polgár tapsai között, *Szüzmáriás* magyar lobogó alatt: így vitte végig *Dessewffy* püspök *Velence* vizéin *Szent* Gellért vértanu ereklyéit! Szerényen kitért az ünnepeztetés elől, de ez a zarándoklat, — amely *velenceiek* állítása szerint fényével és lelkes hangulatával a dogák legdicsőbb napjaira emlékeztetett — méltó záróköve volt tíz éves püspöki munkálkodásának.

Templomok, paplakok, lelkes állások, tanítézetek, egyesületek, intézmények hirdetik az ő bökésőségét. De minthogy nála sohasem tudja meg a bal, hogy mit adott a jobbkéz, a világ nem tudhat azokról az adományokról, amelyekben szegény özvegyek, egyetemi hallgatók, munkások, nyomorékok stb. részesültek. Ilyenkor nyilatkozott meg nagy szíve, aminek tanul csupán udvari papjai lehettek. Megesett, hogy a székretárius egyik-másik kéregető levéltre szerényen odamondta:

— Kegyelmes uram, ez szélhámos, amaz méltatlan.

De a püspök ebben javithatatlan volt:

használni ellenünk. Valótlan az a védekezés, hogy a kiegyezés nemzetközi szerződés. Ez az egy uralkodó alatt működő magyar és osztrák kormány szerződése. Nem kell szépitni az egészet, Önök nem akarják megbuktatni a kormányt. (Ugy van! Ugy van!) ezért tezik az egyszakaszost nemzeti ügygé.

Kifogásolja a javaslatot az alkotmányosság szempontjából is. Két egyforma törvény nincsen. Azt hiszem, a Rákóczi diffamáló törvényt még sem fogadná el a Ház, hiába ajánlaná szolidárisan a kormány.

Hédervári Lehel: No, nem lehetetlen.

Lengyel Zoltán: Ha elfogadjuk is ezt a javaslatot, a kiegyezést nem törvény, hanem rendelet fogja szabályozni.

Wekerle tagadón int.

Lengyel Zoltán: Vagy törvény valami, vagy nem törvény. Közép ut nincsen. Ez pedig nem is törvény, hanem jóváhagyás, amit a mi közjünk nem ismer. A vasúti praematika életbeléptetésére is felhatalmazta a Ház a kormányt. De nincsen az a bíróság, amely e rendeleti uton életbeléptetett pragmatika büntető határozmányait akceptálná. Jóváhagyás után törvényt nem lehet alkotni.

Lengyel Zoltán beszéde további folyamán kijelenti, hogy a szerbekkel és a horvátokkal meg lehetett volna kötni a békét. Nem akar beszélni arról, hogy *Kossuth* Ferenc megbízottai után miként tárgyal *Belgrádban* is a horvátokkal, meg a külső szerbekkel, mert ha ez adatokat feltárna, nemzetközi konfliktus lenne belőlük, meg kormánybukás. (Nagy zaj és derűtség.) Ő nem csinál obsztrukciót, amit csinált, ez is nagyon megbánta. (Derűtség.) Az egyszakaszsal a kormány nem ér célt, mert a horvát kérdést nem oldja meg *Neveltséges*, hogy valaki csak azért operálta magát, hogy operálva legyen.

Hock János: Zoltán, te antiszemita! (Nagy derűtség.)

Lengyel Zoltán: Az egész kiegyezést nem lett volna szabad a képviselőház elé hozni. *Apponyi* hasolatát megfordítja, mert a seroget a tiszta helyzetből a hadve érek vitték bele a kényszerállapotba. (Nagy zaj.)

Szentiványi Árpád: Cimboráltak a horvátokkal!

Szapannos István: Ezt százszor visszautasítom.

Somogyi Aladár: *Lengyel* ott paktált velük a folyosón.

Lengyel Zoltán: Emlékezzenek csak rá, mikor meg az Önök élén harcoltam. (Nagy derűtség és zaj.)

Iffy Madarász József: Még a demokrata csirkefogók is nevetnek.

tul az idő. „Honnan tudja?” kéri a király. „*Dessewffy* püspöktől tudom.” „Hát ő meg honnan tudja?” kéri tovább a felség. „A 100 esztendő kalendáriumból.” „No, akkor ugy is lesz,” szólt nevetve a király.

A felséges ur gyakran érezte *Dessewffy* püspökkel fejedelmi kegyelmét. A millenáris esztendőben ő felsége, továbbá *R* mánia és *Szerbia* uralkodói jelenlétében megnyitották a *Vaskaput*.

Ott állott az uszó királyi hajó orrán *Dessewffy* püspök fényes főpapi díszben és megszólalhat szavaival beszentelte a hatalmas magyar alkotást, a *Vaskaput*. Még ott a helyszínen intézkedett a király *Paar* gróf főhadsegéde útján a püspöknek v. b. t. tanácsossá leendő kineveztetése iránt. 1891-ben vendégül látta *Temesvárott* a királyt, aki életnagyságu arcképpel viszonzta házigazdája vendégszeretetét. A buzjási hadgyakorlatok alkalmával (1898) értékes nagy nyakláncal és kereszttel ajándékozta meg. Végül 1904-ben megkapta az első osztrályu *vaskorona* lovagrendet.

Nem kereste, sőt kerülte az ünnepeztést. 1899-ben *Temesvárott* a főispán hivataloskodásának 10. évfordulója volt. Már akkor felvetették az eszmét, hogy a következő esztendőben megülik a püspök tízéves jubileumát. Ez az esztendő (1900) egyúttal a magyar kereszténység 900. évfordulója volt. Megülték ezt a jeles évfordulót többfelé az országban: *Budapest*ben, *Esztergomb*ban, *Székesfehérvárott*, *Pannonhalmán* stb. *Dessewffy* püspök ennek a jubileumnak a dicsőségét kivitte a külföldre is: 400

— Inkább kilenc méltatlannak adok, — így válaszolt — semhogy egyetlen igazán szükölködő eutasítsunk.

Egyházkormányzati tekintetben is gyakran nehez érdekelt állott, de az ő finom tapintata, szelid lelke mindenkor nemes kézzel megoldotta a legbonyolultabb csomót. Ilyen volt, hogy többet ne említsek, 1891-ben a *temesvári józsefvárosi papválasztás* kérdése. Régi gyakorlat alapján protestánsok, szerbek és zsidók épu gyakorolták a katolikus kegyuri jogokat, mint maguk a katolikusok. Nagy mozgalom indult meg a katolikus polgárok körében a visszás helyzet megszüntetésére: belügyminiszterre, országgyűlésre, a királyra készültek apellálni. Pedig ez az egyházkormányzati időszak épen nem volt arra való, hogy vitás katolikus kérdésekben kormány, avagy felségelhatározásokat provokáljunk.

A püspök hamar átlátta a veszélyt és szeretettel, ügyes diplomáciával, tekintélyével odavitte a dolgot, hogy a nemkatolikusok önként kijelentették, hogy a katolikusok kegyuri jogaiba befolynt nem akarnak. Elhatározásukat a kormányhatóság is jóváhagyván, *Temesvárott* ez a kérdés egyszersmindenkorra békés megoldást nyert.

Igy munkálkodott *Szent* Gellért örökségében, a csanádi egyházmegyében *Dessewffy* Sándor püspök, aki önmagában megvalósította ezt az ideált, amelyet programszerűen kispapjak elé tűzött: „Egyik kezében *Szent* István lobogója, másik kezében *Szent* Gellért zászlaja, fiaim, ez a csanádi pap!”

oh,

Somogyi Aladár: Visszajössz te még, Zoltán, közénk a választások előtt!

Lengyel Zoltán: Most az egyszer nem, mert azt akarom, hogy hadi állapot legyen.

Lengyel Zoltán azután kibeszélte az ülést, amely három óra után ért véget.

A vízművek zárlata.

Harc a megváltás körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5.

Ma egész délelőtt és délután folytatták az aradi kir. törvényszéken *Mészáros* Dániel törvényszéki bíró előtt annak a zárlat elrendelése iránti kérvénynek tárgyalását, amelyet Arad város nevében *Jegesy* Károly alügyész adott be. A tegnapi és a ma délelőtti tárgyalást teljesen *Mandl* Vilmos dr., a vízműrésztársaság jogi képviselőjének a kérvény ellen előterjesztett kifogásai foglalták le. Délután a replika következett. *Jegesy* alügyész délután három órától majdnem hat óráig mondotta jegyzőkönyvbe észrevételeit *Mandl* dr. előadására. Az alügyész a kifogások minden egyes pontjára kiterjeszkedett és egyenként igyekezett azokat megcáfolni. A legközelebbi folytatás tárgyaláson, amely szombaton lesz, *Jegesy* befejezi előterjesztését.

A bíróság ma végzésileg utasította a vízművek részvénytársaságát, hogy az általa hivatkozott okiratokat záros határidő alatt mutatassa be.

A tárgyalásról részletes tudósításunk a következő:

Délelőtt 9 órától 12 ig *Mandl* Vilmos dr. a kérvény elleni kifogásait terjesztette elő.

Hosszasan bizonyítja, hogy a városnak *nincsen joga zárlatot kérni*. Kifogást emel a hatáskör miatt is. Nem látja a zárlat kellekeit fenforogni és ezért a kérvény elutasítását kéri. Hivatkozik a szakértői bizottság eljárásáról felvett jegyzőkönyvekre, amelyekből kiderül, hogy a zárlatot kérő kérelme indokolatlan. Kevesli a megváltási összeget is, amelyet nem ismer el kötelezőnek. A jegyzőkönyvek a felek által írva, vagy legalább is aláírva kellene lenniök, hogy kötelező erővel bírjanak. Kifogást emel a szakértői bizottság tagjai ellen, akik törvényhatósági bizottsági tagok és így érdekeltek, akik elfogulatlanul nem járhatnak el. A szakértői bizottság egyébként túllépte hatáskörét, amelybe nem tartozik a megváltási összeg megállapítása. Mindezekre vonatkozólag kéri a hivatkozott jegyzőkönyvek beszerzését. A zárlat elrendelése ártalmas volna a vízművekre nézve. Felesleges is a zárlat elrendelése, mert a vízműrésztársaság büntetőjogi felelősséggel tartozik a vízművek állagának változatlanul épségben maradásáért. Kéri a zárlat elrendelése iránti kérvény elutasítását.

Délután *Jegesy* pontonként reflektált az ellenfélnek a zárlat elrendelése iránt beadott kérvény elleni kifogásaira. Azon körülmény, hogy a szerződés értelmezése iránt per van folyamatban, nem ütheti el zárt kérést azon jogától, hogy amennyiben a zárlat feltételei megvannak, a zárlat elrendelését ne követelhesse. A megváltási ár lefizetésével a zárt kérés a vízvezeték minden ingó és ingatlan vagyonának tulajdonosává válik, igénye tehát a vízvezetékre, mint dologösszeségre terjed ki. Ami a hatáskör dolgában felhozott állításokat illeti, azokkal szemben kijelenti, hogy a hatáskör megvan alapítva az által, hogy a törvényszék az előzőleg folyamatba tett perben a perfelvételre hatánapot tűzött ki. Fentartja a kérvényben is előadott azon állítását, hogy a zárlat kellekai fenforognak. Hogy *Mandl* a megváltási ár kevesli, nem mondja le a szerződés érvényét és rendelkezését. A perben fog majd eldőlni, hogy a szakértői bizottság helyesen állapította meg a megváltási árt.

A jegyzőkönyvekben foglalt megállapodás felekre nézve feltétlenül kötelező és velök szemben úgy tartalmilag, mint formailag teljes bizonyító erővel bír. Fogalmilag ki van zárva, hogy

a jegyzőkönyvek a felek által írva és aláírva legyenek, mikor maguk a szerződő felek a megváltási ár megállapításával és így ennek tanúsításával is egy közös szövetet bíztak meg. A zárlat preventív és nem ekszekutív intézkedés lévén, a zárlat elrendelése ezen perben a bíróság döntése alá tartozik.

A szakértői bizottság tagjainak érdekeltségére vonatkozólag megjegyzi, hogy a szerződés nem korlátozta a feleket a szakértők megválasztásában. A város közönsége oly egyéneket nevezett meg, akikről feltételezhette, hogy megfogják és meg is tudják védeni a város szerződés szerű érdekeit. Azt, hogy felek kit tartanak szakértőnek, saját érdekükben állapítják meg és mindkét fél természetesen azokat választja, akikben bizalma van. Nem igazol elfogultságot azon körülmény, ha a város szakértői a törvényhatósági bizottság tagjai. Ezt legjobban igazolja az, hogy a vízművek részvénytársaságának két igazgatósági tagja szintén törvényhatósági bizottsági tag. Hogy a város közönsége olyan szakértőket nevezett meg, akiknek személye az ellenfélnek nem tetszik, lehet az ellenfélre nézve kellemetlen, de semmi esetre sem szerződésellenes. Ellenzi a jegyzőkönyvek beszerzését, de amennyiben a bíróság ezt mégis elrendelné, kéri azok bemutatására az ellenfelet kötelezni.

Az eljáró bíró erre a következő végzést hozta:

A bíróság a kérdéses okiratok bemutatását az alperesnek teszi feladatává és felhívja, hogy amennyiben olyan bizonyítékokat kíván az eljárás során használni, amelyeket zárt körbe nem csatolt, úgy azokat saját érdekében terjessze be, mert nem kötelezheti zárt kérést olyan bizonyíték betérjesztésére, amelylyel ő maga élni nem kíván.

Ezután *Jegesy* folytatta előterjesztését és részletesen cáfolta *Mandl* dr. állításait, majd az idő előrehaladottságára való tekintettel kérte, hogy replikájának hátralevő részét a legközelebbi tárgyaláson adhassa elő.

A bíró erre a tárgyalást berekesztette és a folytatólagos tárgyalás hatánapjául a legközelebbi szombat délelőtt kilenc óráját tűzte ki. E tárgyaláson *Mandl* dr. röviden válaszolni fog *Jegesy* előterjesztésére s csak azután fog eldőlni a kérvény sorsa.

A drágasági ankét.

Meglesz a hatósági mézárászék.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5.

Ma másodszer ült össze a drágasági ankét és örömmel állapíthatjuk meg, hogy a nagyfokú hus- és piaci drágaság ellensúlyozására a megfelelő módzatokban állapotott meg. Az ankét résztvevők többsége a hatósági mézárászék felállítását mellett foglalt állást és elfogadta *Löcs* Rezső gazdasági tanácsosnak a konyhakertészet intenzívebb művelése érdekében előterjesztett javaslatát is. Mind a két javaslat a törvényhatósági bizottság elé kerül és így valószínű, hogy a drágaság ellensúlyozására indított akciónak rövid időn belül látható jelei lesznek. Az ankét lefolyása a következő volt:

(A hatósági mézárászék.)

Varjassy Lajos üdvözlővén a megjelenteket, ismertette *Löcs* Rezső tanácsosnak a husdrágaság ügyében tett javaslatát. Miután, mint megírtuk, sem Temesvárott, sem Szabadkán, sem Ujvidéken hatósági mézárászék nincs és így a tanulmányutat nem lehetett megtenni, *Löcs* Rezső azt javasolta, hogy béreljen ki a város egy kisebb mézárászékét és eszközölni próbavágatásokat. A marhák beszerzésével két törvényhatósági bizottsági tag, a mézárászék vezetésével egy szakember, a pénz kezelésével pedig a fogyasztási hivatal egy tisztviselője

bizassék meg. *Varjassy* Lajos polgármester javaslatba hozza a hatósági mézárászék felállítását, de ajánlja, hogy előbb tanulmányozzák a katonai mézárászékét és az itt nyert adatok alapján határozzanak.

Révész Adolf ellenzi a hatósági mézárászék felállítását. Abban a hiszemben van, hogy fiaskóval fog végződni. A mézárászék most csak a saját szempontjából van igazuk, de ha a hatósági mézárászékkel kudarcot vallunk, úgy ami szempontunkból is igazuk lesz. A természetes drágaságon csak egészséges versennyel lehetne segíteni. Uj-Adról Szent-Annáról kell a mézárászék beengedni bizonyos formáltságok között. Ilyen módon lehet segíteni a bajon, de minnek keressünk remédiumokat ott, ahol nem lehet találni.

Szilágyi Kiss István szociálista párttitkár helyettes az aradi munkásság nevében kéri a hatósági mézárászék felállítását. A munkásság tud olyan megbízható szakembert, aki a mézárászékét ügyesen fogja kezelni. Különösen szükség van a hatósági mézárászékre most a télviz idején, amikor a munkásság nehezen tud megélni.

Vadász Armand dr. szintén a szociálista pártvezetőség nevében beszél. Véleménye szerint a legradikálisabb eszközhöz kell nyulni. A próbavágást javasolja.

Nesnera Aladár szintén a próbavágatás mellett érvel, miután tájékozódni kell, hogy a hatósági mézárászék felállítása nem jár-e kockázattal.

Révész Adolf ismételt felszólalása után *Kilényi* János kielentí, hogy nem helyesli a próbavágatást.

Green Nándor főkapitány úgy véli, hogy a magánfogyasztókat kellene felhívni a környékbeli hus behozatalára.

Varga szociálista párttitkár előadja, hogy a munkások fogyasztási szövetkezete érintkezésbe lépett *Koch* Samu mézárászékkel, aki a szövetkezet tagjainak olcsóbban méri a húst. Ha *Koch* megteheti, a többiek is leszállíthatják az árakat.

Révész Adolf: Az előttem szóló helyes és okos érvelésből én arra a konklúzióra jutok, hogy menjünk *Koch* Samuhoz vásárolni.

Zima Tibor a hatósági mézárászék felállítását mellett szól.

Révész Adolf újabb felszólalása után *Staubert* József szintén a hatósági mézárászék felállítását mellett érvel.

Ezután az ankét résztvevői nyolc szavazattal hét ellenében kimondták, hogy kívánják a hatósági mézárászék felállítását. A polgármester tehát ebben az irányban tesz javaslatot a közgyűlésnek.

(A konyhakertészet Araton.)

Majd *Löcs* Rezsőnek a konyhakertészet intenzívebb művelése tárgyában tett jelentését, illetve javaslatát ismertette a polgármester. *Löcs*, mint megírtuk, a múlt héten propagandát csinált Gáiban a földművelők között, akik közül többen hajlandóknak mutatkoztak a konyhakertészet művelésére, megfelelő kedvezmények ellenében. *Löcs* Rezső erre vonatkozó javaslata a következő:

Osszon a város egy száz hold kiterjedésű földet huszonöt darabra és a négy-négy holdból álló földrészeket adja olcsó áron huszonöt évre bérbe. A bérlők az első öt évben csak egy holdon legyenek kötelesek konyhakertészet üzni, öt év múltával két holdnyi területen, tíz év múlva pedig mind a négy holdon.

Ezzel kapcsolatosan bejelentette a polgármester, hogy legközelebb a volt *Mittelmann*-féle telken nyultenyészet létesül, miután akadt egy vállalkozó.

Az ankét tagjai valamennyien helyeselték Lőcs Rezső javaslatát, amelyet a polgármester elő fog terjesztani a közgyűlésnek.

Varga Ferenc úgy véli, hogy mintán a fűtőanyag is drága, városi fatelepet kell létesíteni.

Varjassy Lajos bejelenti, hogy már valószínűleg a jövő évben várható egy állam fatelep létesítése. Különbö van egy ajánlat, amely 30.000 köbméter fa szállítását helyezi kilátásba. Nincs kizárva, hogy az ajánlattevővel megegyezésre tudnak jutni.

Ezzel az ankét végét ért.

Ellentétek

az aradi románok és a szebeni érsek között.

A vízbe esett új román párt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5.

Időnként, mint a hamu alól lángba csapó üszök, föltámad a régi ellentét, amely az aradi románokat, ezeknek mostani politikai vezetőit a nagyszebeni érsek-metropolitától elválasztja. Ez az ellentét most egy ugynevezett béke-akció háttérében nyilatkozott meg, amelylyel a román körökben élénken foglalkoztak, s amely most már, úgy látszik, egészen a vízbe esett.

Az akciót Babes Emil dr. budapesti ügyvéd, néhai Babes Vincének, a román politikai és egyházi élet egykori vezető alakjának fia indította meg. Kiindulási pontja Babesnek Batthyány Tivadar gróffal, a koalíció egyik vezérével való összeköttetése volt. Az Apponyi-féle népoktatási törvényjavaslatok idején Babes röpiratot adott ki a törvényjavaslatokról, amelyben ellenezte ugyan azokat, de egész más szempontok alapján és más hangnemben, mint az országgyűlési nemzetiségi párt tagjai. Ezt a röpiratot megküldte Batthyány Tivadar grófnak, aki erre levelet intézett hozzá, a röpirat több pontját igen elismerő hangon helyeselve.

Néhány héttel ezelőtt Babes a nagyszebeni metropolita hivatalos lapjában, a *Telegraful Roman*-ban cikksorozatot kezdett meg, amelyben azt az eszmét pendítette meg, hogy a románok az eddigi agresszív politikával szakítva, új, a kormányhoz közelebb álló román pártot alakítsanak. Batthyány Tivadarnak hozzá intézett levelére hivatkozva, kifejtette annak a lehetőségét, hogy a magyar kormány ily hazafias román pártalakulás esetén garanciát vállalna a nemzetiségi törvény végrehajtására és az Apponyi-féle iskolatörvények módosítására.

A cikkek a román politikai körökben élénk feltűnést keltettek: nem annyira a szerzőjük révén, aki eddig a nemzetiségi politikában nem vett aktív részt s alig szerzett jogcímet, hogy abban vezető szerepet vigyen. — hanem amiatt, hogy kik állanak az akció mögött. Lassan-lassan azonban úgy a magyar, mint a román részről az akcióval való közösséget mindeki letagadta. Batthyány Tivadar gróf kijelentette, hogy azt a bizonyos levelet Babesnek csak magánhasználatra írta s nem azért, hogy egy politikai akció alapja legyen.

A román részről Mocsonyi Sándort hitték a cikkek háttérében. Mikor az aradi román lap ennek kifejezést adott, Mocsonyi nyilatkozatot tett körsre. Nemcsak hogy nem áll Babes mögött, írta, de annak akcióját sem helyesli, sőt a cikkek tartalmát *navitádnak* mondta.

Az kétségtelenül némi jelentőséget adott Babes cikkeinek, hogy a *Telegraful Romanban*,

az érsekség hivatalos lapjában jelentek meg. E miatt az aradi románok az érseket támadták, s azzal vádolták, hogy ez az általa támogatott akció az aradi románok, s általában a román nemzetiségi párt ez időszerű vezetői ellen irányul. Végül a metropolita is nyilatkozott, hogy a Babes cikkeivel *semmi közössége nincsen*, mivel ő a politikától távol tartja magát.

Legutóbb azután egy, a kormányhoz közel álló magyar lapban Jancsó Benedek egyetemi tanár foglalkozott az ügygel és kifejtette, hogy azokhoz a feltételekhez, amelyek ellenében a „hazafias román pártot” megakarnák alakítani, a magyarság és a magyar kormány semmi körülmények között *nem járulna hozzá*.

Ezzel a Budapestről Szebenen át megindult kísérletezés végkép meghiúsult. A béke-akcióból nem maradt meg egyéb, mint az aradi románok és Metlanu érsekmetropolita között föléledt ellentét, amely egyéb irányban is kezd megnyilatkozni s amely, úgy lehet, élesebb összeütközéseknek is lesz a szülője.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) *Értesítés.* Fráter Zsigmond mérnök december hó 7 én d. u. 6 órakor a mérnök egyesület helyiségében a „Vukovár samáci Duna Száva között hajózási csatorna terve, kapcsolatban újabb vízi utakkal” címen közérdekű felolvasást tart. Aendégeket a felolvasáson szívesen látanak. A felolvasás után a Központi Szálloda külső termében társas vacsora lesz, amelyen elbucsztatják Bayer Ferencet, az egyesület agilis titkárát, akit időközben Besztercebányára helyezték át. Előkezes a lá carte.

Ankét vagy bankét?

Buzogányiné a drágaságról.

Egy rettentő szójáték.

Arad, december 5.

A napokban egy nagyságos asszony: *Buzogányiné* levelet intézett hozzánk, melyben kétségbe ejtően, igazán szívhöz szólóan panaszkodik a nagyfokú drágaság miatt.

— Ebben a városban — írta — tönkre kell menni. Az ember még a legszükségesebb cikkeket sem szeresheti be. A múltkor egy pár butont akartam venni, de a tisztelt ékszerész ur 2400, mondja szerkesztő ur: kétezer négyszáz koronát kért érte. Hát ez egyszerűen hallatlan. Még egy évvel ezelőtt mindössze 2300, mondja szerkesztő ur: kétezer háromszáz korona volt csak egy buton ára, most azonban végleg tönkre akarják az embert tenni. És így van ez minden téren, még az Andrássy-téren is. A múlt évben egy selyem ruha csak 300, mondja szerkesztő ur: háromszáz koronába került, míg most — óh mon Dieux! — háromszáztíz korona. Egy tollas Rembrandt-kalap régebben: csak nyolcvan korona volt, most — zsarolás ugye bár? — nyolcvanöt korona. Egy sevreaux lakkeipő ezelőtt csak harminc koronába került, most harminckét korona!

Ez borzalmas, ez lehetetlen helyzet, itt tenni kell valamit.

Apropos, a férjemtől hallottam, hogy az urak valamelyik toronyóra alatt drágasági bankétet rendeznek. Ha jól, hallottam a mézárosok tiszteletére rendezik. Nagyon jó fiúk, megérdemlik. Ők az egyetlenek, akik nem uzsoráskodnak. Csekély két forintért egy egész kiló vesepecsenyét adnak és egy kiló közönséges marhahús legfeljebb kilencven krajcár. Legyenek szívesek pusztát átadni a kedves Glück Károlynak, aki megelégszik két forinttal, amikor az ékszerészek kétezer-négyszáz koronát kérnek egy butonért, amely pedig nem is egy egész kiló, csak háromnegyed kiló.

A sok igazságot tartalmazó levélre az alábbi választ adjuk:

Mélyen tisztelt Nagyságos asszonyunk! Bajos levelére reflektálva engedje meg, hogy mindenekelőtt elméletben megcsókoljuk négyezer nyolcszáz korona értékét képviselő briliáns kezét. Mi is abban a szent meggyőződésben vagyunk, hogy a gyémánt-és selyemkereskedők a tönk szélére juttatják szerény ötszáz ezer forintos pénztárcáját. Ennek ellensúlyozására helyesnek tartanók egy hatósági gyémántszék és egy hatósági selyemszék felállítását, amely csekély kétezer háromszáz, illetve háromszáz koronakért hajlandó Nagyságodat kiszolgálni. A szolid árak ellenőrzésére egy hatósági gyémántember és egy hatósági selyemfiu kiküldését hozzuk javaslatba, ami valószínűleg becses tetszésével fog találkozni. Ami a mézárosokat illeti, eltalálta nagyságos asszonyom, ők a legszeretettelőbb fiúk, akiknek tiszteletére szívesen rendezünk drágasági bankétet. Körülbelül ötvenezer embernek kifogása van ugyan ellenük, de Nagyságodnak szívesen elhisszük, hogy ők két forintért egy egész kiló butont adnak. Hogy némelyek nem akarnak butont enni, arról sem nagyságos asszony, sem mi nem tehetünk. A drágasági bankétet Nagyságodat is szívesen láttuk volna, de tekintettel arra, hogy a szociálisták is ott lesznek, valószínűleg otthon méltóztatik maradni.

A mézárosok számára küldött pusztát csattanósan fogjuk átadni, egy briliánsokkal kirakott és selyemmel tapétázott hatósági mézárszék kíséretében. Ez az utóbbi a mi ajándékunk, amely nem olyan kellemes ugyan mint egy női puszi, de mi csak zordarcu férfiak vagyunk és így velünk szemben bizonyára *le fogják szállani az ig'nyeket*. Esetleg másokkal szemben is, nagyságos asszonyunk. A mézárosok nevében köszönjük a pusztát és ismételtén ígérjük, hogy feltétlenül — *pusztirozni* fogjuk őket.

Varjassy Lajos ma meghívókat küldött szét. A meghívókon a következő jegyzet díszlett:

Tárgy: Drágaság.

El is jöttek valamennyien a meghívottak, köztük olyanok, akiket eddig sohase láttak: Egy Gorkij arcú szőke fiatalember, egy jól megtermett germán atléta alak és egy északi szláv típus. Derővidesen kisült róluk, hogy ők is magyarok: nemzetközi magyarok. A szociálista párt kiküldöttjei.

— Na, lesz itt mindjárt burzsoá falás — gondolták.

A szociálista ankéttagok, mindenekelőtt ki fogják mondani, hogy ők a gyűlölt polgársággal nem esznek egy táblól hatósági mézárszékét. Ugy gondolták, hogy valamelyik szociálista pártvezér rövidesen fel fog állni egy ilyfajta szónoklat kíséretében:

Tisztelt általunk gyűlölt és megvetett, igen tisztelt burzsoázia! Önök ugye bár meghívtak bennünket?

— Meg, meg!

— Helyes. Nagyon szép, hogy elismerik, mivelhogy a tisztelt burzsoázia csak önmagát ismeri el. Szóval önök meghívtak bennünket.

— Meg, meg, meg!

— Efelett tehát napirendre térhetünk. De itt egy másik kérdés is van. Önök meghívtak bennünket, de mi nem hívtuk meg önöket.

Néma csend.

A szónok (gunyosan): Talán meghívtuk önöket? Ugye, hogy nem? Kegyeskedjenek tehát elhagyni a termet. Ha önök erőszakosak, a mi válaszuk csak ez lehet.

És a burzsoázia tagjai már-már a termen kívül érezték magukat. De óh, mily meglepetés. Hisz ezek a szociálisták nagyon udvarias emberek. Ha felszólalnak, ilyen tenorban kezdik:

— Az előttem szóló, általunk igen tisztelt, nagyra becsült uriember, akinek a nevét nem tud-

jk. azt méltóztatott, tve kegyeskedett mondani, hogy . . . stb. . . . .

És ilyen udvariteljesen burzsoá mézig tömbsban folyik továbbtárgyalás:

— Az előtárszó nagyságos szocialista ar . . .

— Az előttemelő méltóságos burzsoá . . .

— Az előttemelő emelt kegyelmes szoci . . .

— Az általamagra becsült kegyelmes burzsoá, azaz pard burzsoá . . .

— Az excellencia . . .

— A fensége . . .

Majdnem elértek addig a pontig, hogy egymást I. Cleopold klynak szólítsák, amikor Varjassy Lajos jónak látta enkéket becsukni.

Távozáskor egyik szocialista megfogta Dobiaschi Józsefet

— Mélyen ztele uram, tudja e ön, hogy mi a különbség öns egy, a vasárnapi tea-zsurra készülő hölgy nyán diszlo ruhadarab között?

— ???

— Ön egy *urzsza*, az pedig egy — *zsurr boa*. —nyi.

A lipai véres szüret.

Hamsea esperest elítélték

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5

A temesvári törvényszék ma hozott ítéletet a tagikus végű lippai szüretelés ügyében. Az eset részletei meglehetősen ismertek. Tudvalevő, hogy ez év őszén Hamsea Vojk lippai görög keleti román esperes szülőjében vig szüret volt. Szokás szerint többen lövöldöztek és a szüret hevében maga az esperes is fölkapott egy pisztolyt és elsütötte. A fegyver golyója szerencsétlen véletlen folytán a szüretelen jelenlevő asszonyok egyikét, Putics Gyula lippai tanító feleségét találta. A golyó az asszony hasába furódott és a sebet, amelyet okozott, komplikálta, hogy a szerencsétlenül járt nő ép áldott állapotban volt. Puticsné a kapott sebbe harmadnap belehalt. Hamsea esperes ellen pedig megindították a büntető eljárást.

Ebben a perben ma tartották a temesvári kir. törvényszéken a főtárgyalást. Hamsea esperest Pop C. István dr. aradi ügyvéd, országgyűlési képviselő védte. A hallgatóság soraiban többen voltak az aradi és lippai románok közül.

Hamsea Vojk, aki rendkívül megindultnak látszott, nem ismerte be a bűnösséget. Tény, hogy a szüreti lövöldözés során ő is tett egy lövést, de nem tud arra emlékezni, mintha ez a lövés okozta volna Puticsné halálát. Nem tartja kizártnak a dolgot, de valószínűnek sem.

A kihallgatott tanúk többnyire úgy vallanak, hogy Puticsné halálát az a lövés okozta, amelyet Hamsea tett.

A főtárgyaláson megjelent a szerencsétlenül járt asszony férje, Putics Gyula lippai tanító. Kijelentette, hogy nem kívánja Hamsea esperes megbüntetését és kártérítést se követel. (Hir szerint az esperes, saját jószántából, még a főtárgyalás előtt 6000 koronát adott a szerencsétlenül járt családnak.)

A bizonyító eljárás befejeztével az ügyész gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt emelt vádat Hamsea Vojk ellen.

Pop C. István dr. védő hosszabb, jogi érvekben gazdag beszédében Hamsea teljes

fölmentését kérte, mert a szerencsétlenséget, még ha azt a Hamsea által kilőtt pisztoly golyója okozta is, nem gondatlanság, hanem a véletlen idézte elő.

A bíróság Hamseát a gondatlanságból okozott emberölés vétségeben találta bűnösnek s az enyhítő körülmények figyelembevételével kétszáz korona pénzbírságra ítélte.

Az ügyész az ítéletben megnyugodott, a védő és vádlott ellenben teljes fölmentés érdekében felebbezett. Az ítélet azért súlyos Hamseára nézve, mert amennyiben a gondatlanságból okozott emberölés vétségeben jogerősen megállapítják a vétségét, az egyházi szabályok értelmében le kell mondania esperesi állásáról.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Varázskeringő, operette. Bemutató előadás. (Bérlet A.)

Szombat: Varázskeringő, operette. (Bérlet B.)

* A Varázskeringő premiérje. Feszült várakozással tekint az aradi közönség a Varázskeringő holnapi bemutatója elé. Ez az operett ugyanazon a diadalmas uton indult el, mint Lehárnak két előbbi darabja, a Drótostót és a Vig özvegy és eddigi karrierjéből ítélve nemcsak nyomdokaiban lép siker dolgában két bécsi elődjének, hanem valószínűleg még nagyobb rekordot teremt náluknál is. A budapesti Királyszínházban a múlt héten került bemutatásra Strausz Oszkárnak ez a nagystilű operettje, amelyben nemcsak a zenei érték elsőrendű, hanem a szöveg is ötletes és mulattaó. A holnapi premiéren a primás-kisasszonyt Kállai Jolán fogja játszani, míg a többi szerepben Szathmári, Lőveit, Faludi, Wlassák Vilma és Zalai Margit lépnek föl.

* Uránia színház. Egész Magyarországon egyedül álló a mozgóképeknek magyarító szöveggel kísért előadása. Eddig csak azt tudták, hogy a képekhez vásári kikiáltókat lehet alkalmazni, akik képtelen dolgokkal tették próbára a közönség jó izlését. Az aradi Urániában irodalmi nivón álló felolvasásokkal kísérik a képeket, melyek amellet, hogy nagy gonddal vannak stilizálva és szórakoztatnak, még tanítanak is. A közönség igazi élvezettel hallgatja ezeket a magyarító szövegeket, melyeket az Uránia igazgatósága rendszeresen fog. Holnap Hamburg kerül bemutatásra kitűnő felvételeiben, azonkívül csupa rendkívül érdekes felvétel.

* Pogány Mór a Kölcsey-egyesülethez. A Kölcsey egyesület elnöksége a múlt héten hívta meg hivatalos formában Pogány Mór építő művészt a december 7-iki felolvasásra. A Kölcsey egyesület elnöksége intézkedett, hogy a szombati felolvasás iránt megnyilatkozó nagy érdeklődésre való tekintettel a városháza termének karzata is a közönség rendelkezésére álljon a rendes beléptijegyért, vagy tagsági igazolványért. A felolvasáshoz vetítendő képek a karzatról igen jól láthatók. Pogány Mór ilusztrált felolvasása valamivel tovább fog tartani egy óránál, azért más közreműködő szombaton nem lesz a Kölcsey-egyesület zsurián.

* A Balla-Matolay kiállítás. A Balla-Matolay kiállítás még csak két napig lesz látható a Welsz és Klein cég helyiségében. A még meglevő képeket nagyon jutányos áron adják el. Tekintve, hogy a műpártoló közönség vásárlásával két tehetséges festő jövőjét segíti elő és a képek minden elfogadható áron kaphatók, bizonytal egy má sem marad vevő nélkül. A képkiallítás megtekintés díjtalan.

Amiről beszélnek.

Versenyfutás szerelemből.

Arad, december 5.

A maga nemében páratlanul állt eddig az a sportesemény, amelyet néhány évvel ezelőtt Leander, a közismert görög sportférfiu vitt véghez, amikor csupa szerelemből, egyetlen aranyérem kilátása nélkül átuszta a Hellespontust, hogy szerelmeséhez, Herohoz juthasson. A Krisztus születése előtti sportkörökben általános feltűnést keltett a kitűnő távuszó sikere, amely mindezeidig páratlanul állott a sportiroda'omban.

Nekünk jutott a kitűntető szerencse, hogy hasonló eseményt örökítsünk meg. Hasonló eseményt, amelynek színhelye Arad volt s amelynek főszereplője a Választó-utca végétől a minoriták bazilikájáig rendezett versenyfutást, szintén szerelemből . . .

A kifűnő sportember, akit rendszeresen „az aradi társadalom közkedvelt alakja” címmel és jeleggel ruház fel a sajtó, erősen irodalmi hajlandóságú férfi. Mindenben az írói motivumokat keresi, különösen, ha ezek a motivumok meglepők és romantikusak. Mivel pedig nincs romantikusabb, sőt vadregényesebb táj a világon, mint a Választó-utca vége: az irodalmi férfi gyakran kereste fel ezt a véget. Legyünk indiszkrétek: a véget egy fiatal asszony kegyeinek elnyerése végett kereste az aradi társadalom közkedvelt alakja. A fiatal asszony egy vasuti tisztviselő tulajdonát és a történet hősenek legfőbb vágyát képezte.

A türelem — úgy mondják, — rózsát terem. Ezen az alapon az asszonyka csakhamar a türelmetlen hős rózsája lett. A férj ritkán volt otthon, ennél fogva az aradi társadalom közkedvelt alakja gyakran megjelenik a puha családi fészekben, hogy azt nagy mértékben feldulja. Mivel azonban mindenféle szerelemnek vége szokott lenni, a szóban forgó szerelem sem tartott sokáig.

A férjnek ugyanis tudomására jutott, hogy mi történik az ő távollétében. A férjek ilyenkor rendszeres körülmények közt revolverre gondolnak: a szóban forgó férj azonban nem tette ezt. Egyszerűen botot ragadott és két barátjával lesbe állott a saját lakásával szemben.

A történet hőse csakhamar feltűnt a láthatáron és eltűnt a kapu alatt. Pár percig izgalmas csend honolt a Választó-utca végén. A csendet rémes harci kiáltás törte meg: a férj berontott a lakásba, két barátja pedig az ablak alatt helyezkedett el.

Hogy mi történt a szobában, az nem tudható. A rideg tény az, hogy egy pillanat múlva az aradi társadalom közkedvelt alakja felszakította az ablakot és egy-két merész szaltómortálával kiugrott — egyenesen a két jóbarát fejére. A jóbarátok az első pillanatban rémülten ugrottak szét, a következő percben azonban elordították magukat:

— Hegyibe!

Az irodalmi hajlandóságú férfi eszeveszetten rohant végig az utcán; a két jóbarát utána. Jó ideig folyt már a hajsza. Lihegve, kimerülten rohant a szerelmes hős és dühösen a két üldöző. Így értek el az első rendőrig, aki sötét büntényt gyanított a lihegő férfiak láttára. Éppen nyakon akarta csipni az elől futó férfit, aki azonban reáordított:

— Félre az utból! Nem látja, hogy versenyt futunk!

És futottak tovább. Futottak egész addig, amíg a hősnek sikerült az egyik mellékutcában eltűnnie az üldözők szemei elől.

Igy lett vége a szerelemnek. És így történt a nagy versenyfutás — csupa szerelemből.

Dessewffy püspök meghalt.

Dessewffy Sándor csanádi püspök, kit 1905. február havában Szapáry Gyula gróf temetése után a temetési izgalmak következtében szélhűtés ért és ez idő óta súlyos betegen feküdt budapesti palotájában, ma éjjel 1/2 12 órakor csöndesen meghalt. Tegnap estefelé tüdővizényő fejlődött ki a súlyos betegnél, kihez elhivatták Ángyán Béla kezelő orvost és Várady Árpád püspököt, de az orvos már csak az agónia beállását konstataálhatta. Az udvari papok és a haldokló püspök együttesen imádkoztak 11 óráig és 1/2 óra múlva meghalt. A halottat ma délután 5 órakor teszik a koporsóba. A szertartást Várady püspök fogja végezni. A beszentelés holnap délután 3 órakor lesz és a halottat este Temesvárra viszik, ahol a székesegyházban ravatalozzák fel. A püspök 40,000 koronát hagyott az aradi katolikus plébánia-templom építési alapjának.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 5.

Fegyver csak kifelé védelmezi a hazát. Beszéd jóléte, gyarapodása, ereje és felvirágzása nem ágyugolyókból épített oszlopokon nyugszik. Tudomány, erkölcs, szellemi és anyagi fejlődés emel magasra, szerez tekintélyt, biztosít életet és jövőt államoknak és nemzeteknek, s e téren és ez irányban ki volna inkább hivatva, ki lehetne alkalmasabb és képes a világitó fátylával utmutatóul és lelkesítőleg járni elől a milliók élén, mint egy-egy püspök vagy érsek, kinél égi sugallattól salakját vesztli a földi tudás s megfelelő anyagi erő valósággá varázsolhatja a legmerészebb nemzeti vágyakat és aspirációkat.

Egyes vidékeken azonfelül még kivételes föladat is jut egyházfejedelminkre. Exponált nemzetiségi országrészekben ők a magyar állameszme és magyar nyelv legfőbb oltalma és legfőbb menedéke s szemernyi jóindulat, áldozatkészség, buzgóság és tevékenység az ő részük-ről többet nyom erre nézve a latban s többet lendít és többet használ, mint ezer paragrafus és millió forint állami cég alatt és eredettel.

A csanádi püspök szerepe és föladata még e kivételesek közt is kivételes lévén, ország-szerte örömmel üdvözölték, midőn Bonnaz elhunytával Szent Gellért ősi püspöki székébe Dessewffy Sándort ültette a király bölcsessége s ezer áldás kísérette őt székhelyére, Temesvárra, hol 1890. évi szeptember hó 24 én, Szt. Gellért napján tartotta bevonulását, a temesvári közönség páratlanul lelkes óvációi között.

Dessewffy Sándor püspök a lefolyt 17 év alatt fényesen beváltotta a hozzá fűzött reményeket, újabb fény sugarakkal növelve a Szent Gellérték és Lonovicsok emlékéből ráömlő nimbuszt. Szemtanul voltunk, mint haladt előre az egyházmegyei hívek rajongó szeretetében és az egész társadalom odaadó tiszteletében és nagybecsülésében, mert soha senki oly hű nem maradt önmagához, mint Dessewffy Sándor püspök.

Dessewffy püspök egyik hervadhatlan, nagy érdeme, hogy a csanádegyházmegyei lelkészei papok a szó legnemesebb értelmében, akik a hívek hitbuzgóságának fokozásában keresik legfőbb hivatásukat.

A püspök energiával látott a sebhelyek gyógyításához és azokat gyógyította is. Pedig nem volt könnyű a feladat. Főlösléges, hogy erről behatóbban szóljunk; elég, ha a megváltozott körülményekre utalunk és megelégedéssel utalhatunk arra, hogy mily magasra emelkedett a csanádegyházmegyei papság tekintélye a lefolyt tizenhét év alatt.

Dessewffy Sándor ereiben ősi magyar vér csörgedezett. Magyar ember volt, még pedig a legjavából! A magyar ember szívjósága, akaratereje, a hazaszeretet uralta egész lényét. A csanádegyházmegyeinek nemzeti irányban való fejlesztését is föladatai közé sorolta és e téren többet tett, mint a mennyit száz kultur-egyesület tehetne. Ki is hathatna ugy a szívekre és

elmékre, mint egy olyan fenkölt lelkü egyház fejedeleme, aminő Dessewffy volt?

Folytathatók még tovább az ő jellemzését. De ez merőben felesleges. Nem térnek el a róla táplált vélemények. Azok közé a püspökök közé tartozott ő, akik nem ígérnek, nem ébresztenek csalóka reményeket, hanem hivatást teljesítenek.

A Dessewffy család.

Csemekei és tarkeői Dessewffy Sándor ősrégi magyar család sarja volt. Ő is elmondhatta volna Kölcseyvel: „Büszke magyar vagyok én, keleten nőtt törzsökre fámnak.“ A Dessewffyek már Szent István első királyunk idejében szereplnek s kilenc századon át mindenkor ottlátjuk őket a haza, a magyar nemzeti ügy s a trón becsületes szolgálatában.

Ennek az ősnemes magyar családfának életérős hajtása volt: Dessewffy Sándor, Csanád püspöke.

Atyja: Antal, a harmincas években Temesmegye népszerű alispánja s az 1832—1834 iki országgyűlésen a megyének követe és kerületi jegyzője, kiről Kölcsey emléknaplójában a legszébb elismeréssel nyilatkozik.

Anyja: nemes Koppauer Zsuzsánna, Temesvár városa egykori polgármesterének és országgyűlési követének leánya, áldott lelkű jó nő, kinek szeméit a nyolcvanas években fogta le a gyöngéden szeretett s imádattal szerető fia.

Pályafutása.

1834. évi január hó 8-án született Pozsonyban, éppen azon időben, midőn a nagy nemzeti reform-mozgalmak az országgyűlésre szólították a követeket s a korszellem a tespedésből új életre ébresztette a nemzet minden igaz elmájű fiát.

A hazaszeretnek emlőin táplálkozott a gyermek, s a családi kör mindenkor gőcpontja, gyűlhelye volt a magyar előkelő nemességnek.

Gimnáziumi tanulmányait Kiszebenben és Kassán jeles sikerrel elvégezvén, a nagynevű Bartakovics Béla érsek által felvétellett az egri egyházmegye növendékpapjai közé. A theologiai tanulmányokat a budapesti egyetemen elvégezvén, 1857. augusztus 9 én áldozó pappá szentelteltetett, s a következő két évben Füzesabonyban káplánoskodott. 1859 ben az egri érseki liceumban a bölcsélet és latin nyelv tanára lett. 1860 ban a budapesti központi papnevelő intézet tanulmányi felügyelőjévé nevezetett ki. Ezen minőségben 1864-ben az egyetemen a lelkipásztorok tudományának tanszékét helyettesi minőségben látta el; majd 1866-ban az egri jogakadémiához az oknyomozó jogtörténet és statisztika tanárává nevezetett ki s egyuttal az akadémiának hit-szónoka volt; 1867-ben pedig ugyanazon akadémián a politikai tudományt és tőte'es pénzügyi jogot adta elő. Ez időben indította meg és szerkesztette az „Eger“ című lapot.

1868 ban a kassai püspöki szék Perger Já-

nos egri kanonokkal töltt be, aki ismerve a mélytudományu, európnüveltségű s kedves modoru ifju papot, őt püki titkári minőségben 1868. július 3 ikán assai egyházmegye kötelékébe vette át.

Munkásságát itt új püke azzal méltányolta, hogy 1873-ban a rosnapypataki patronus: néhai Bretzenheim regeñő kijelölése folytán ezen fontos állás lelkészszé kinevezte.

A következő évben a .ujhelyi kerület esperesévé lett. 1876. aughavában történt, hogy Trefort Ágoston, akko vallás- és közoktatásügyi miniszter, magáz kérette Dessewffyt és a fiatal plébánostegkinálta az akkor üresedésben volt kassai ispöki székkal, ki azonban fiatal korára s egyekre hivatkozva az ajánlatot tisztelettel elhárítá. 1877-ben a sárospataki áll. képezdénél püspöki megbízott s az igazgatóság tagja.

1882-ben a király Dessewffy egyházi és polgári érdemeinek jutalmául a s keresztről nevezett vértesskereszturi apátság méltóságával ékesít fel. Schuster Konstantin kassai püspök ölöterjesztésére 1884-ben kassai kanonokká nevezetvén ki, pataki híveitől mekkellott válnia. S hogy hívei mily igazán szerették, mennyi okossággal és tapintattal ápolta s hívei és a másvallásuak közti békét és egyértést, csak most tünt ki: a mégis inkább kávinista város a távozó katolikus plébánost óriási lelkesedéssel diszpolgárának választotta. Schuster püspök Kassán az élete derekán levő férflu munkabíró vállaira ráletette az egyházi közigazgatási teendők nagy részét. 1886ban kassai főesperes és a kassai főreáliskoláiál püspöki biztos. 1888-ban Bubics Zalmond nevezetvén ki kassai püspökké, Dessewffy Sándor főpásztorá kiváló bizalmával dicsekedhetett. A következő évben, augusztus 9-én behunyta szeméit Bonnaz Sándor csanádi püspök s a király bizalma Dessewffy Sándor felé fordult, őt nevezetvén ki 1890. január 4-én az elárvult egyházmegye főpásztorává. Így tehát Dessewffy visszatért gyermekkorá színhelyére.

Dessewffy, mint püspök.

Annyi bizonyos, hogy Dessewffy Sándor ugy multjánál, tapasztalatainál, mint szívjóságánál fogva kiválóan alkalmas volt Szt. Gellért püspöki székére. Végig járta az egyházi hivatalok egész sorozatát, végigjutott az egyházi méltóságok lajtorjájának minden fokozatán. Káplán, professzor, püspöki titkár, plébános, kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő volt; mindeme hivatalokban óriási tapasztalatokat szerzett. Székvárosa, Temesvár nagy lelkesedéssel fogadta a kinevezést, mert hiszen az új püspököt saját szülöttjének tartotta. Igaz, hogy Dessewffy Pozsonyban látott napvilágot, de gyermekéveit Temesvárott töltötte, anyja is temesvári volt, leánya a híres Koppauer Ignácnak, Temesvár egykori polgármesterének s a pozsonyi országgyűlésen követének. Ezért uszott örömmámorban a város, ezért rendezett valóban egyházfejedelemehez méltó fogadtatást a püspöknek, midőn még ugyanazon év Gellért napján székét elfoglalta. Mennyi büszkeséggel hirdették a diadalívek: „Üdv a hazáérőnek!“ Dessewffy Sándor átvevén a hét várme-gyére terjedő egyházmegye kormányzatát, buzgó lelke egész hevével neki látott főpásztori munkájának. Mindenütt és mindenben saját jó példájával iparkodott papságának és híveinek elüljárni.

Megható az a buzgóság és szinte gyermeki tisztelet, melylyel mint szent elődje, Gellért is, a bold. Szűz Mária, főleg, mint a magyarok Nagyaszonya iránt viseltetett. 1895 ben október 6 án fényes, országgrasáló ünnepet rendeztek

Máriaradnán; a híres radnai kegykép kétszázados ünnepére gyűlt össze a csanádi püspökkel száznál több pap és szerzetes, a nagyváradi bíboros püspök, *Schlauch Lőrinc dr.*, számos pappal és közelből távolból huszezernél több ájtatos hívő. A csanádi püspök, papjai és a hívők beláthatatlan serege körmenetben vitték a kegyképet Mária tempiomába. S aki e szemeket kápráztató és szíveket magával ragadó körmenetnek tanuja volt, az előtt felejtethetlen lesz annak emléke.

Ritka az a nagy vonzalom, melylyel *Dessewffy Sándor* a katolikusok erőssége, a római Szentszék iránt viseltetett, az a ragaszkodás pedig, mely XIII. Lához fűzte, a fiúnak édesatyjához való gyöngéd viszonyára emlékeztet. 1893 ban, amikor XIII. Lóó félszázados püspökségi jubileumát ünnepelte, *Dessewffy* külön zarándoklattal indult az örök városba, hol a püspök volt híveinek és zarándoktársainak legfőbb kalauza. A püspök közbenjárására meg is nyílt előttük a Vatikán minden ajtaja. De legemlékezetesebb marad mindnyájuk előtt az u. n. magyar mise Szent Péter templomában fényes segédlettel misét mondott *Dessewffy*, mialatt papsága és hívei oly tüzzel és lelkesedéssel, amint csak magyar szívnek adatott, rázendítettek az ősrégi magyar miseénekekre. *Talán sohasem dicsérték magyar szóval oly hangosan Istent a Péter templomban, mint ezuttal.*

Mikor pedig a püspök a mise végeztével térdreborult s hazájáért, királyáért, egyházmegyéjeért imádkozott, szem nem maradt szárazon, de a főpásztor szavait is többször elfejtették könyvel, s mélyen elérzékenyülve együtt zokogott híveivel: „Szent Isten, áldd meg hön szeretőit apostoli királyunkat és egész családját; drága magyar hazánkat és nemzetünket; Szt. Gellért örökségét, a csanádi egyházmegyét, annak ugy jelenlevő, mint honmaradt papságát és híveit minden hozzátartozóikkal egyetemben!”

Ritka szeretettel fogadta a pápa *Dessewffyt* és híveit, amit avval is dokumentált, hogy a püspök latin üdvözlő beszédét a saját pápai válaszával egy közös füzetbe kinyomatta, ami a Vatikánban a legkritikább kitérítések számára megy.

Rövid uralkodása alatt négyszer üdvözölte *Dessewffy* egyházmegyéje területén a királyt. Első ízben, 1891. szeptember 16 án, mikor Ő felsége a temesvári iparkiallást ment megtekinteni; ekkor a csanádi püspök fogadta palotájában a királyt magyaros vendégszeretettel. S ezt a fejedelmi leereszkedést a püspöki székházban elhelyezett gyönyörű márványtábla hirdeti az utódok előtt.

Hasonlólag 1893 ban a borossebesi hadgyakorlatok alkalmával szintén üdvözölte a felséget.

De a legfényesebb szerep akkor jutott *Dessewffynek*, mikor a millenáris évben a király a Vaskapu ünnepélyes megnyitására lement Orsovára. Felejtethetlen marad, s a történet is rávéste lapjaira azt a jelenetet, mikor *Dessewffy Sándor*, kit királyunk a román és szerb királyoknak is bemutatott, fényes főpapi ornátusban a királyi hajó orrán állva, imádságos igék közt beszentelte a méltósággal hőmpölygő Dunát s a XIX. század legmerészebb magyar alkotását, a megnyílt Vaskaput. A király a jelenet hatása alatt mindjárt ott a beszentelés után intézkedett a püspöknek valószínűleg belső titkos tanácsossá leendő kinevezetése iránt. A királyi kegy nem is késétt soká: október 3 án megérkezett a „kegyelmes” cím.

Utoljára 1898. szeptember 1-én fordult meg a király az egyházmegyében, megtekintvén a

buzlási hadgyakorlatokat. *Dessewffy Sándor* innen is a legjobb benyomásokkal távozott: a felség biztosította változatlan kegyelméről, s annak látható jeléül értékes arany nyakláncsal és keresztel ajándékozta meg.

Dessewffy Sándor igen szeretett predikálni, megragadott minden alkalmat, mikor hívehez szólhatott. Ha a temesváriak megtudták, hogy püspökük tartja a szent beszédet, seregesen tódultak a székesegyházba. Ezek sajtóságos prédikációk voltak. Mindig új, szokatlan hangon szólt meg. Kerülte a cikornyát, a hatásadászatot, rendesen nehéz dogmatikustételt választott tárgynul, de azt oly egyszerű világossággal, lélekének oly erős meggyőződésével adta elő, annyira szétboncolta a tételt, hogy abban ugy a szegény temesvári gyárvárosi kubikus munkás, mint az uri publikum bő lelki táplálékot talált.

Gyakran szólt papjaihoz körlevelekben és pedig rendesen az egyház nyelvén, latinul. Körleveleinek megjelenése mindig ünnepszámba ment a csanádi papság körében. S az ily körlevelek írásánál legerősebb fegyvere s egyedül forrása volt a Szentírás. A klasszikusok erőteljes tisztaságával, a sz. Atyák hitvalló lelkesedésével, egy Pázmán lángoló honszeretével kérte, figyelmeztette, buzdította, lelkesítette papjait lelkeszi kötelességeik teljesítésére.

Jótekonysága.

Száz-zrekre rug azon összeg, melyet egyházi és kulturális célokra fordított. A szegedi katolikus tanítóképződének közel 50,000 frtnyi áldozattal palotát vásárolt; ugyanezen intézetnek a moderna követelményeknek megfelelő átalakítása, évi fentartása ezeket követel. A temesvár gyárvárosi katolikus legényegylet megalakítására, hajlékára, berendezésére 35,000 forintot költött. A makói gimnázium javára 40,000, a papság nyugdíjalapjának és az egyházmegyei közpénztárnak egyenkint 10,000, a mácsai és csenei templomokra szintén egyenként 3000, a cirkevénai gyógyfürdőre s az erzsébetlaci templomra egyenkint 1000 frtot áldozott stb. De ki tudná mindazon adományokat felsorolni, miket a püspök a jótekonyság oltárára áldozott, mikor nála igazán ritkán tudja meg a bal, mit adott a jobb kéz; ki tudná feljegyezni azon tetemes összegeket, miket főleg szemérmes szegényeknek juttatott. Palotájában naponkint 30—40 szegény kapott ebédet.

Nem tartozott az u. n. politikus püspökök közé, de azért főleg a főrendiházban, mikor hazája érdekeiről, egyháza ügyéről volt szó, mindenkor akcióba lépett s ilyenkor felszólalásait pártkülönbség nélkül nagy figyelemmel hallgatták.

Egyházkormányzati tekintetben is sokszor nehéz kérdések előtt állott *Dessewffy*, de az ő finom tapintata, szelid lelke mindenkor nemes kézzel megoldotta a legbonyolultabb csomót.

A magyar katolikus egyház kilencszázados ünnepére új zarándoklatot vezetett Rómába és vaskos kötetben kiadta ünnepi beszédeit, melyek rendkívül rokonszenves fogadtatásra találtak országszerte.

Igy munkálkodott, így kormányozott Szent-Gellért örökségében a csanádi egyházmegyében *Dessewffy Sándor* püspök, ki gyöngéd atyai szeretettel gondoskodott minden papjáról, ki valószínűleg megtestesülése volt annak az ideálnak, melyet programszerűen papjai elé tűzött: „Egyik kezében Szent-István lobogója, másik kezében Szent Gellért zászlaja, fiam, ez a csanádi pap!”

A püspök végrendelete.

Temesvárról jelentik: Ma hirdette ki *Visky Sándor dr.* aljárásbíró a Budapes-

ten elhunyt *Dessewffy Sándor* csanádmegei püspöknek 1904-ben kelt végrendeletét *Wittenberger Antal* oldalkanonok és *Frecot Menyhért* ügyvéd, püspöki jogtanácsos tanuk jelenlétében.

A végrendelet szerint az elhunyt püspöknek mintegy 650.000 ezer korona vagyona volt, melyből 6000 koronát mise alapokra, 60,000 koronát *Kőszegi Vinkler Ádám* nének, 10,000 koronát *Dessewffy Zoltán* nének, 18000 koronát *Brisnyei László* aljárásbíró gyermekeinek, 15,000 koronát többi rokonainak, 40,000 koronát a közkórházakban működő betegápolóknak és apácáknak, 50,000 koronát a csanád egyházmegyei közpénztárnak püspöki alapítványként, 40,000 koronát az erzsébetvárosi templomalapra és 40,000 koronát az aradi plébánia templom alapjára. Az elhunyt püspök gazdatisztjei és cselédei egyévi fizetésüket kapják, a fennmaradó összeget felében Temesvár város közkórházára alapítványként, másik felében pedig az egyházmegyei alapnak hagyományozta. Ez utóbbit egyébként általános örökösévé tette és végrendeleti végrehajtókul *Wittenberger Antal* oldalkanonokot, *Auer György* kanonokot, *Pacha Agost* püspöki titkárt és *Frecot Menyhért* ügyvédet nevezte meg.

A holttestet Temesvárra szállítják, a hol holnap délelőtt fogják örök nyugalomra helyezni.

Az egyházmegyei kormányzat vezetését továbbra is *Németh József* koadjutor látja el. A püspöki titkári hivatalhoz számos részvétlívrat érkezett.

Anarkisták Aradon?

Merényletterv a trónörökös ellen.

Talpon a rendőrség.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 5.

Néhány nappal ezelőtt nagy előkészületek folytak a kisjenői uradalomban *Ferenc Ferdinánd* trónörökös fogadtatására. Ugy volt, hogy a trónörökös e hó 2-ikán Kisjenőre érkezik, hogy résztvegyen az udvari vadászatokon. Az utolsó pillanatban azonban érthetetlen módon elmaradt a főherceg utazása. Most azután kiderült, hogy mi volt az oka ennek a váratlan távolmaradásnak.

Az aradi rendőrség és az aradi csendőrszárnyparancsnokság ugyanis a mai napon táviratot kapott a budapesti államrendőrségtől. A távirat nagy izgatottságot idézett elő mindkét helyen, aminek az a magyarázata, hogy a táviratban egy a trónörökös, vagy *József főherceg* élete ellen intézendő anarkista merénylet tervét közölte az államrendőrség.

A budapesti államrendőrség a genfi rendőrségtől táviratot kapott, melyben értesítik, hogy négy anarkista Genfből, Bécsen át Budapestre és onnan Aradra utazott. Az anarkisták célja az volt, hogy Bécsben, a *Radetsky*-ünnepélyen a király ellen és Kisjenőn *Ferenc Ferdinánd* trónörökös ellen merényletet kövessenek el. A király nem ment el a *Radetsky*-ünnepélyre, amelyen helyette a trónörökös volt részt.

A budapesti rendőrség összes alkalmazottainak titkos rendeletet adott olyan utasítással, hogy erről még a családtagjaiknak sem szabad tudniok és közölték velük a négy anarkista

személyleírását. Biztos forrásból tudják, hogy az anarkisták Arad felé vették útjukat és avval az utasítással küldik meg a személyleírásukat, hogy azt csak a legügyesebb embereknek mondják el és az eredményről azonnal tegyenek jelentést a kabinetirodának.

Egy fővárosi esti lap le is közli a budapesti államrendőrséghez érkezett táviratot, amelyben tudatják, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg ellen az anarkisták összeesküvést terveztek. A lap közli a négy merénylő személyleírását, amelyet az aradi rendőrség is megkapott.

A részvevők egyike *Grujker* álnévet visel és legutóbb Bukarestben tartózkodott, onnan egyenesen Bécsbe ment. A barda fejét *Manschuettnak* nevezik. Manschuettn elegáns szőke középtermetű, Grujker alacsony, széles vállu, fekete hajú, a harmadik jómódu iparosnak látszik, magas, fekete bajuszu, a negyedik sovány, bus arckifejezésű és kopasz. még meglévő haja vörös, sűrű bajuszt és szakált visel.

Amikor az első izgalom a sürgöny megérkezése után elmúlt, azonnal berendelték a rendőrségre az összes detektíveket, akik hosszas tanácskozás után felosztották egymás között a kerületeket és azonnal hozzáláttak a legerélyesebb nyomozáshoz. Elsősorban átvizgálták az összes aradi szállodákat és vendéglőket. Ez a kutatás eredménytelen volt, mert ilyen külsejű emberek a napokban nem érkeztek Aradra. A rendőrség intézkedett, hogy az ujaradi állomás is megfigyeltessék, mert hátha az anarkisták tájékozva vannak arról, hogy miképpen lehet szükség esetén egérutat venni. Együttal értesítették az összes Arad közelében lévő fauk állomásfőnökeit és a kisjénői csendőrséget. Józssef Ágost főhercegnek is jelentést tettek az esetről.

Az aradi rendőrség titokban tartja az esetet, de hogy a dolog igaz, arról tanuskodik az is, hogy a budapesti főkapitány az esti órákban, a szóbanforgó estillap cikkére vonatkozólag két kommunikét bocsátott ki. Az egyikben kijelenti, hogy a bizalmas rendeletet nyilvánosságra hozó ismeretlen közeg és büntársai ellen a nyomozást megindította. Ugyanez a kommuniké felkéri a lapokat, hogy a cikket ne közöljék.

A másik nyilatkozat cáfolja a cikkben foglalt állításokat és a genfi rendőrség táviratát nemzetközi egyezményből folyólag küldött értesítésnek jelenti ki, amelyet a genfi rendőrség az összes külföldi államoknak megküldött.

HIREK.

— **A bán lemond?** *Zágrádból* jelentik: Rakodczay Sándor horvát bánnak az utolsó napon az unionistákkal folytatott tanácskozása ma végleg *sikertelenül* végződött. Ennek az lesz a következménye, hogy a bán le fog mondani. Rakodczay az éjjel Budapestre utazott és holnap délelőtt felkeresi Wekerle miniszterelnököt, akinek beadja lemondását. Hir szerint Rakodczay utódja *Rauch Pál* báró lesz.

— **Ki a kedvenc költője?** Hát igen, egy emlékkönyvről lesz itt szó, amelyben az a kedves és nem ismeretlen kérdés is szerepel, hogy: ki a kedvenc költője? Ugy volt, hogy a napokban látogatók tisztelegtek dr. Stillerné Halmos Mici asszonynál. S a többek közt gyönyörködtek gyönyörű könyvtárában, amelynek nem sok párja akad a fővárosban. Nos hát igen, valaki a többek közt a kezébe veszi a ház urnójának emlékkönyvét. Bölcs férfiak bölcs mondásait. S olvassa mindjárt az első hangosan: a választ

arra a kérdésre, hogy: ki a kedvenc költője? Igy szól:

— Nem szeretem a költokező embereket. Különösen nem szeretem a költokező parlamentet. És legfőképpen nem szeretem az olyan parlamentet, amely a kvótát emeli.

Kossuth Ferenc.

Igy szól szóról-szóra. De már régebben íródott. S amit az ember elfelejtett, mintha sohse történt volna meg.

— **Uj aktalopási eset.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A képviselőházban az utóbbi időben sokat beszéltek arról, hogy a horvát miniszterium helyiségében *aktalopás történt* és hogy e miniszterium fontos iratai a horvát-szerb koalíció vezéréhez, *Supilo* Ferenchez kerültek. Az aktalopás hire egy visszaélés és az ezt követő fegyelmi vizsgálat révén terjedt el, a visszaélés azonban még a nyáron történt. A horvát országos kormány ugyanis több aktát kért a budapesti horvát miniszteriumtól, amely az iratokat el is küldötte Zágrábba. Néhány nappal később *Josipovich* horvát miniszter a parlament folyosóján *ugyanezen aktákat meglátta Supilo kezében*. Meglepetten kérdezte tőle, hogy honnan kapta ezeket. *Supilo* a miniszter kérdésére zavarba jött, ötlöthatolt és végre kitérő választ adott. *Josipovich* erre fegyelmit rendelt el a miniszterium titkára ellen, akinek kezén az akták keresztülmentek. A fegyelmi eljárás még nincs befejezve. A titkár valószínűleg ártatlan, mert a dolog úgy történhetett, hogy *Nikolics*, volt horvát osztályfőnök, aki tagja a horvát-szerb koalíciónak, adta át az iratokat *Supilonak*.

— **Az uj rendőrségédtsizt.** *Károlyi* Gyula gróf főispán ma átiratilag értesítette *Varjassy* Lajos polgármestert, hogy a rendőr segédtsizti állásra *Vozáb* Károly munkácsfi főhadnagyot nevezte ki. *Vozáb*, aki aradi születésű jelenleg is a hadsereg kötelékében van és csak ezután fog kilépni, hogy állását elfoglalhassa.

— **Ezrek visszavándorlása.** *Ruttkáról* táviratozzák: Ma reggel *Oderberg* felől 4600 amerikai kivándorló jött vissza Amerikából, kiket a máv. különvonatokon volt kénytelen Budapestre szállítani. Tegnapi szintén 2700 utas jött vissza és mint ezek beszélnek, Amerikában annyira megcsappant a munka, hogy több mint 10,000 utas szándékozik a közel napokban hazajönni.

— **Eljegyzés.** Prágai távirat szerint *Kubinszky* Jenő báró a *Kubinszky* Frigyes cég főnöke jegyet váltott az osztrák honvédelmi miniszter leányával, *Georgi* Fridával.

— **Hetvenezzer koronás sikkasztás.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A fővárosi rendőrségen ma *Róth* Antal nagydoboljai kereskedő feljelentést tett fia *Róth* Miksa, huszonkilenc éves kereskedő ellen, aki *hetvenezzer koronát sikkasztott* tőle s azután megszökött. *Róth* Antalnak Nagytobolyán rőfös- és fakeresked se volt és a fakereskedést fia, *Róth* Miksa vezette. A mult héten fia bejelentette neki, hogy Budapestre szeretne utazni. Fel is jött és több napot itt időzött, szombaton pedig az apa is Budapestre jött és itt aznap együtt is voltak. Vasárnap reggel azonban *Róth* Miksa nyomtalanul eltűnt és apjának levelet hagyott hátra, amelyben tudatta vele, hogy *hetvenezzer koronával megkárosította*, s hogy Amerikába szökött. A sikkasztást úgy követte el, hogy a megrendelt fát nyomban a megérkezés után eladta, a pénzt pedig magának tartotta meg. Az apa két napig járkvitt

a főkapitányság előtt, míg elhatározta magát, hogy megieszi a feljelentést. *Róth* Antal jómódú ember és saját kijelentése szerint fiának mindig elegendő pénzt bocsátott rendelkezésére, úgy, hogy nem lett volna neki oka a sikkasztásra.

— **Tolvaj tanítónő.** Budapesti tudósítónk jelenti: A *Klauzál*-u'cal fürdőben már régebben és igen gyakran meglöpják a fürdőzőket. Tegnapi délután a fürdőszemélyzet tettenérte a fürdőbe sűrűn ollátogató *Róth* Sándorné, született *Dávid* Regina okleveles tanítónőt, amikor *Palaschek* Jánosné nyomdai berakónő ruháit kihozta annak kabinjából és bevitte a saját kabinjába. Megmotozásakor egy csomó kabinyitásra alkalmas álkulcsot találtak a tanítónőnél, ki dacára ennek, tagadta, hogy ő lopni akart volna.

— Csak vicceltem, mondotta, heccet akar tam csinálni azzal, hogy a ruhákat össze vissza cseréltem.

A főkapitányságon a vicces asszonyságot letartóztatták.

— **Bedő Árpád felfüggesztése.** Ma megérkezett *Varjassy* Lajos polgármesterhez az aradi törvényszék vád tanácsának *Bedő* Árpád dr. községi bíró vád alá helyezésére vonatkozó határozata. A polgármester a hivatalos átiratot betérjeszti a közigazgatási bizottsághoz, amely ennek alapján, a törvény értelmében, fel fogja függeszteni állásától *Bedő* Árpádot, akinek ügye valószínűleg a jövő hónapban kerül a törvényszéken tárgyalás alá.

— **Titokzatos öngyilkosság.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: Egy előkelő orosz ember, *Pevlov* Konstantin, 30 éves moszkvai magánzó, egy belvárosi nagyobb szállóbeli lakásán ma rejtélyes öngyilkossági kísérletet követett el. Borotvával megvágta nyakát és mellén is súlyos sebeket ejtett. *Pevlov* három héttel ezelőtt érkezett Budapestre egyenesen Moszkvából és a fővárosban nagyon jól érezte magát. Tegnapi reggel egy órára elhagyta szobáját, azután visszatérve bezárkózott és egész nap otthon tartózkodott. Ma délelőtt ágyban maradt és tizenegy órakor, midőn a szobaasszony bejött őt felkölteni, észrevette, hogy a vendég eszméletlenül fekszik. Rémülten fellármázta a szálló személyzetét és orvosért küldött. A szálló tulajdonosa a szobába sietett és látta, hogy *Pevlov* az ágyban nyakik betakarózdva fekszik. Midőn eszméltre térítették és megkérdezték, mi baja, az orosz azt felelte, hogy tegnap este halat evett és attól sironította a gyomrát. Később megjelent *Kern* Géza dr. és konstataálta, hogy *Pevlov* nyaka csupa vér. *Pevlov* erre azt mondotta, hogy borotválkozás közben véletlenül megvágta magát. Az orvos azonban gyanusnak látta a dolgot és az oroszt alaposabban megvizsgálta. Ekkor meggyőződött arról, hogy öngyilkosság történt, mert *Pevlov* mellén hatalmas vágott és szurt sebet talált, amely a véletlentől semmiesetre sem származhatott. *Kress* dr. rögtön orvosi kezelés alá vette a beteget, majd értesítette a mentőket, akik a sebesültet a klinikára szállították. *Pevlov* eddig semminemű felvilágosítást nem adott arra nézve, hogy miért akart az élettől megválni.

— **Családi dráma Erzsébetfalván.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Boros* Gyula villamos vasúti kalauz a *János*-utca 58. számú házban lakott *Erzsébetfalván* feleségével és kis gyermekével. *Borosék* könnyelműen éltek és sokkal többet költöttek, mint jövedelmük megengedte volna. Már a legnagyobb nyomorban voltak és végre abban egyeztek meg, hogy különválnak. Tegnapi délután négy órakor *Boros* hazament és

csomagolni kezdett. Csomagolás közben lépett hozzá a felesége, felemelte a gyermeket a földről és a szavakkal nyújtotta férje felé:

— Csókold meg utoljára, mert én most elmegyek és sokáig nem fogsz bennünket látni.

Boros megdöbben, átölelte a feleségét és ahelyett, hogy a gyermeket megcsókolta volna, revolvert vett ki a zsebéből és az asszonyt főbelötte. Erre önmagát halántékán lötte és azonnal meghalt. Az asszony súlyosan megsérült, behozták Budapestre a Szent István-kórházba. Az asszony nem tudta, hogy a férje öngyilkossá lett és azt vallotta, hogy minden ok nélkül, véletlenfélig lőtt rája.

— **Zendülés a zanzibári szultán testőrségében.** London-ból táviratozzák: A Standard londoni levelezője jelenti: A nyár elején, kevéssel azelőtt, hogy a zanzibári szultán Angliába utazott, híre járt, hogy a szultán testőrségében zendülés tört ki. Napokig maga a szultán a legnagyobb veszedelemben forgott és segélyért a brit főkonzulátushoz fordult. A főkonzul nem volt odahaza, az alkonzul pedig, miután egyetlen angol hadihajó sem volt a közelben, azonnal táviratozott a Bussard nevű német hadihajó parancsnokának, kit felkért, hogy nyomja el a zendülést. A Bussard kapitánya távirati utasítást kért Berlinből, ahonnan azt felelték neki, hogy a Bussard szükség esetén szállítson partra tengerészeti csapatokat. Ez azonban szükségtelennek bizonyult. A Staagard attól tart, hogy ez az incidens Anglia presztízsét a zanzibári benszülöttök előtt nagyon leszállyította.

— **Agyonlőtte a nővérét.** Kispesten, az Illés-ut 115. számú házban Rets János 15 éves fiú a megtöltött Főbert-puskával játszott. A játékot nővére, Rets Teréz 18 éves leány nézte. A puská elszűlt és a golyó halántékába furdott. A leány életveszélyes sérüléssel került a Szent István-kórházba, ahol reggelre meghalt. A fiút a csendőrség letartóztatta.

— **Hátul, hátul!** Egy felvidéki vármegye főispánja egyszer estélyt adott, amelyre hivatalosak voltak az összes vármegyei tisztviselők. A fiatalabbak a főispán leányainak udvaroltak és a nagy szalon egyik sarkában egész kis udvar képződött a két leány körül. Az egyik aljegyző, egy jóképű, de rusztikus fiatalember egyszerre csak nagy zavarba jött. Ráakart gyújtani egy cigarettára, de a szecsesziós dohányzóasztal gyufatartóján sehogyan se tudott rátalálni a kis recés részre, ahol a gyufát végig kell húzni. Izgatottan babralt egy darabig, míg végre a főispán egyik leánya megsajnálta és nevetve kiáltotta feléje:

— Hátul, hátul!

Az aljegyző erre megkönnyebbülten sóhajtott fel, felugrott a kerevetéről, ahol ült és meggyújtotta a gyufát — hátul.

— **A rózsahégyi fonógyár égése.** Rózsahégyről táviratozzák: A fonógyár égését, mely tegnap este óta tartott, csak ma hajnalban sikerült lokalizálni. A tűz egy fonódát és egy raktárt hamvasztott el. A kár körülbelül 200,000 korona. Emberéletben nem esett kár. A tűz a munkások vigyázatlansága következtében keletkezett.

— **Szerencsétlenség egy bányában.** Ruttkáról táviratozzák: Egy itteni kőbányában tegnap este a munka befejezése után, mikor a munkások éppen távozóban voltak, a föld beomlott és maga alá temetett két munkást: Rajcsán Jánost és Klingovszky Józsefet. Rajcsán oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy csakhamar meghalt, Klingovszkyt pedig életveszélyes állapotban Vrickóra szállították.

— **Felfedezett összeesküvés.** Pétervárról táviratozzák: A Furstacsakája-uton lévő egyik lakásban egy messze szétágazó összeesküvő tár-

saság tagjait tartóztatták le és tagjegyzékeket, valamint különböző terveket találtak.

— **A javíthatatlan.** Budapestről került az aszói javítóintézetbe Leheti Lajos, aki most 17 éves. A szülei adták a javítóba, mert szarkatermészetű volt a gyerek, otthon is, másutt is lopott. Az intézetben megkezdték a javítást, hogy milyen sikerrel, emellett az a feljelentés bizonyít, amelyet a javítóintézet vezetősege most tett a rendőrségen. Leheti Lajos nemhogy javult volna, de másokat is megrontott. Így Gyergye Gyula intézeti alkalmazottát arra bírta, hogy vele együtt törjön be az igazgató lakásába. Elvittek onnan ékszereket és intézeti pénzt, azután megszöktek. Leheti fekete szemüveget visel, jobb szemé hibás.

— **Szerelmes melódiák** Zalay Maza nevét jól ismeri lapunk közönsége. Dalban és prózában gyakran volt alkalma találkozni vele a mindig gyöngéd egyéniséget olvashatott ki a költői lelkületű leány alkotásaiból. Szórványosan megjelent verseit és novelláit most kötetbe gyűjtötte össze: Szerelmes melódiák címmel. Szépek ezek a szerelmes melódiák. Közvetlenek, üdék, bajosak. Forma és rim nem feszélyezi az írónőt. A közlemények és a novellák között csak külalakra van különbség. Nyelvezetre, szerkezetre, gondolatfűzésre azonosak. A legtöbb verskéje ritmikus próza alakjában folytatóságos sorokban is írható, csakugy, mint a próza is eltérődelhető rövideseb, hosszabb rímelen verssorokba. Zalay Masának nem erőssége a formaérzék s így még jobb, hogy a modern irányok egyikének hódol, semmint minden áron döcögős verseket írjon. A választott forma felszabadítja a módot nyújt finom gondolatoknak lehetőszerű árnyékolására. Az izléses külsejű kötet megrendelhető az írónőnél (*Kassa, Főut 114. sz.*) Ára füzve: két korona, kötve: három korona.

— **Tulhalmozott raktár miatt** leltári áron árusítom az idény beállításával az összes arany, ezüst, briliáns és gyémánt ékszer, valamint a legelső rangú, nehéz, tüzi ezüstölt disz China ezüst evőeszközöket. Számos látogatásért esd Weinberger Ferenc Arad, Fischer Eliz palota Városi és megyei telefon 439.

— **Ehenhalt gazdag nő.** A pétervári rendőrséget néhány nappal ezelőtt a Novi Perenlokban lévő Ó Riga vendéglő tulajdonosa arról értesítette, hogy egy Veldmanné nevű Danzigből származó gazdag német nő napok óta nem hagyta el szobáját, melyet már huzamosabb idő óta bérelt. A rendőrség erre felnyitatta a szobát és az asszonyt holtan találta ágyában. Az előhívott orvos megállapította, hogy az asszony éhen halt. Amikor az elhunyt nő ruháit átkutatták, körülbelül 50,000 rubel értékű hiteljegyet találtak azokban. A szobában egész halom tisztítóporra akadtak (Putzpulver), mi után az asszony ezzel kereskedett. Ezzel gyűjtötte nagy vagyonát, amelyből azonban soha egy fillért sem költött el.

— **Elveszett egy fekete bőrtárca.** B. J. ezüst monogrammal, benne 1 darab 100 koronás papírpénz, egy vasuti II. oszt. arcképes bérletjegy és egy női arckép. Megtaláló kéri jutalom ellenében a kapitányi hivatalhoz beszolgáltatni.

— **Rovarper,** bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

SPORT.

* **A tornaegyesület köréből.** Az „Aradi tornaegyesület” választmánya tegnap este tartotta meg rendes havi gyűlését. Új mű-üdő tagokul fölvetettek a női tornaszakosztályba: Bene Margit, Berkovits Jolán, Decsy Gizella, Deutsch Gábor, Lengyel Aladár. A férfi tornaszakosztályba: Kautz Sándor, Popper Sándor. Pártoló tagul fölvetették: Weisz Károly. Nagy Sándor tükör-művezető tett ezután jelentést a tornaórák látogatásáról. Körmives József pénztáros jelentése szerint pénztári maradvány a múlt hónapról: 10144 63 korona. Befolyt november hónapban: 382, összesen 10826 63 korona. Kiadás 854 korona, kaspénzmaradvány: 10175 63 korona. A december havi társasestélyt az egyesület f. hó 7-én, azaz szombaton a Láng-testvérek vendéglőjében tartja meg. Ezután a folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért.

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Barabás honorárium-pöre.** Az aradi járásbíróház ma hirdette ki az első ítéletet abban a pörben, a melyet Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő indított meg az ujszen'annai zendülés harmincnégy vádlottja, mint volt védenecsei ellen. A zendülés pörében, a mint megírjuk, 6000 korona tiszteletdíj volt kikötve. Barabás Béla azon az alapon, hogy a 6000 korona ellenében az ügynek csupán az első bírői ítéletig való vitelét kötötték ki, a felebbezési eljárásokért külön 3500 koronát követelt és ezen összeget a harmincnégy ember között fölosztva, azok ellen külön-külön kereseteket indított. Az első íly pörben hirdette ki ma az ítéletet az aradi járásbíróház, a mely Barabás Bélát keresetével elutasítja. Az ítélet indokolása szerint Barabás nem tudta indokolni, hogy a mikor a tiszteletdíjat hatezer keronában megállapították, egyszersmind kikötötték volna, hogy az csak az első bírői ítéletig jár; már pedig a vélem az, hogy az általános összegben megállapított honoráriumért az ügyvéd az ügyet teljesen befejezni köteles és ezért a felebbezési eljárásért külön díjat nem követelhet.

§ **Sulkowski herceg gondnoksági ügye.** A kölni királyi főtörvényszék 1907. évi december hó 4. és 5. napjain tárgyalta herceg Sulkowski József Mária kérelmét, gyámság alól való felszabadítása iránt. A főtörvényszék a tárgyalás befejezése után aképen határozott, hogy az ítélethirdetés határidejéül folyó hó 23 ik napját tűzte ki.

§ **Duhajkodó legények.** Mult hónap 30 án Iritz Hermann siklói fűszerkereskedő és ital-kimérő boltjába bejöttek reggel 6 órakor Szántó István, Kiss István és Márta Illés. Hát óráig csendesen iszogattak, de azután, mert Iritz nem akart több pálinkát hittebe adni, követelőzni és orditozni kezdtek. A boltos kiakarta tuszkolni a garázda legényeket az ajtón, de azok visszalöktek a gyenge embert, azután kirángatták az üzletben levő három pálinkáshordóból a csapatot, úgy, hogy az ital kifolyt a helyiség homokpadlózatára. Mikor pedig a kétségbeesett kereskedő odaakart futni a hordókhöz, hogy visszanyelje a csapatot, a duhajkodó legények közül az egyik, Szántó István, ki hasonló korcsmai garázdálkodásért már büntetve volt, utiát állta. Erre Iritz segítségért kiáltott és újra megpróbálta, hogy odajusson a hordókhöz, melyekből vastag sugárban folyt ki a pálinka. Szántó azonban kést rántva, ráordított:

— Ha ide mersz jönni, kihasítalak!

Szerecsére csakhamar megérkezett a csendőrségi őrszolgálat, melyért időközben Iritz cselédjánya elszaladt és letartóztatta a garázda legényeket. A földre kifolyt pálinka értéke 40 korona.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 5.

Kínálat gyöngé, vételkedv jó. Elkelt 20,000 méter-máza változatlan áron. Amerika ¼ olcsóbb. Az árak 50 kilónként szamitva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza áprillira . . .	13.17—13.18	13.21—13.22
Zab áprillira . . .	8.62—8.63	8.62—8.63
Róza áprillira . . .	12.41—12.42	12.44—12.45
Tengeri májusra . . .	7.58—7.59	7.61—7.62

Zdrul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	636.25
Magyar hitelrészvény	754 —
Közuti vasut részvény	547.50

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

O. J. (Halmágyecsuc.) Tudósítónkat u'asítottuk, hogy a jövőre nézve nagyobb körültekintéssel járjon el a csak pozitív adatokat közöljön. Egyebekben azonban nagyon köszönjük szives tanácsait, de, amint méltóztatik tudni, — nemcsak a lapoknál, de

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

még az állami kőbányákban is fordulhatnak elő bal-
esetek. És noha azok veszedelmesebbek, mint egy-
egy hírlapi tévedés, vagy nagyítás: mi mégsem
adunk a kőbányák mérnökeinek utasítást arra nézve,
hogy milyen övrendszabályokat alkalmazzanak. Ezt
tiltja a józilsünk.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatolagos sorrendje az Arad szab. kir. vá-
ros törvényhatósági bizottsága által 1907. évi decem-
ber hó 17 én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi
közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:
16. A tanács előterjeszti, hogy az aradi román aj-
ku hívók, Dogmanov Sebó, Soltz Gyula, Argyelán
János, Szántay Lajos, Sipaki Lajos, özv. Kremmer
Jánosné, Szecsánsszki Sebó, Csizmás József, Jek
György és Scherhag Henrik és fia által emelt új
épületek bérjövödelmeire a községi adómentesség
megadassék. 17. Lukácsy Lajos törvényhatósági bi-
zottsági tag indítványa az egyes szakbizottságokba oly
szakembereknek is beválasztása iránt, akik esetleg
nem törvényhatósági bizottsági tagok. 18. A tanács
beterjeszti a tölgy és fenyőfának, fertőtlenítő sze-
reknek, kefekötő munkáknak, kötél áruknak, üveges
áruknak, festék áruknak, ruha és fehérneműeknek,
világító szereknek, kenyérnek, vasanyagoknak, mész
és cementnek, rendőr felszerelési tárgyakkal, bádo-
gos munkáknak elvégzése illetve szállítása iránt, az
1908. évi városi szükségleteket illetőleg megtartott ár-
lejtések jegyzőkönyveit. 19. A tanács beterjeszti
Podoba Jócának behajthatlan csatornázási magán köl-
csön ügyét leírás végett. 20. A tanács beterjeszti
Pollák Gyuláné behajthatlan csatornázási magán köl-
csön ügyét leírás végett. 21. A városszabályozási
bizottságnak jelentés: Avarffy Géának, a Kossuth-
szobor helyét illetőleg tett indítványa tárgyában. 22.
Főispán ur Ó Méltóságának átírata az üresedésben
levő rendőrségédtiszt állásra Vozár József kinevezé-
se iránt. 23. Szabolcsvármegye közönségének fel-
írata Kossuth muzeum és az 1848-49-iki ereklye
gyűjtemény államosítása ügyében.

Nemzeti Színház.

A) bérlet. A) bérlet.

Pénteken, 1907. évi december hó 6-án:

A varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Dörrmann és Jacobsohn.
Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerette: Strauss Oszkár.

SZEMÉLYEK:

XIII. Joachim Szathmári A. Niki, hadnagy Faludi K.
Heléna, leánya W assák V. Friderika Zalai Margit.
Lotár, öcscse Leóvel Leo. Steingruber Kállai Jolán.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Pénteki műsor:

1. Egy fürdőkád élményeiből. 2. Az apa büne. 3. Hamburg.
(Először.) 4. Az oroszánvadászat. (Felolvasással.) 5. A
szerelem. 6. Élet egy iskolahajón. 7. Féltekeny kutya. 8.
Kémszolgálat a háborúban. (Felolvasással.)

Előadás kezdete 5, 6 $\frac{1}{2}$ és 8 $\frac{1}{2}$ órakor.

Cukrászda.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

NYILTTER.

IDEGENEK ARADON

— December 5. —

Fehér Kereszt-szálloda. Famos Gyula bank
igazgató Temesvár. — Pucher Viktor hivatalnok
Trieszt. — Mozat Vince ügyvédjelölt Budapest. —
Abelsberg Miksa kereskedő Bécs. — Varnay Armin
felügyelő Budapest. — Vertán Péter miniszteri titkár
Budapest. — Varga Balázs igazgató és neje Temes-
vár. — Balla József birtokos és neje Szeged. —
Vachtel Miksa gyáros Bécs. — Krausz Bernát. —
Völgyi Jenőné igazgató neje és családja Marosvá-
sárhely. — Bodnár Ede hivatalnok Déva. — Szigeti
Jenő hivatalnok és neje Déva. — Fischer Rudolf
gazdálkodó Nagyvárad. — Augenstein Miksa keres-
kedő Szeged. — Dravits Lajos igazgató és neje
Zenta. — Börcsök István főgondnok Vác. — Gyáros
Izso hivatalnok és neje Brassó. — Szita István fo-
galmazó és neje Kolozsvár. — Fischer Ede keres-
kedő Baja. — Hajnal Manó kereskedő Baja. —
Barta Árpád igazgató Kassa. — Mandl Ferenc és
családja Lugos. — Lengyel Lajos bankhivatalnok
Medgyes. — Nagy Györgyné és leányai Beszterce-
bánya. — Szénási Ferenc hivatalnok Riskulica. —
Konstantin György mérnök Delta. — Kozma Imre
főnök és neje Miskolc. — Egri Miklós igazgató
Eger. — Gödri István gyáros Zsolna. — Biró István
hivatalnok Eger. — Boskó Odón gyárhivatalnok
Zsolna. — Molnár Lajos utazó Budapest. — Veisz
József utazó Budapest. — Friedmann Sándor utazó
Budapest. — Clement Ernő utazó Budapest. — He-
vesi Zsigmond utazó Budapest. — Szirmay Simon
utazó Budapest. — Veisz Lipót utazó Budapest. —
Lévai Adolf utazó Budapest. — Huth Jakab utazó
Budapest. — Petáry Lajos utazó Budapest. — Sa-
iamon Dezső utazó Budapest. — Huben Ferenc
utazó Bécs. — Vagner Rihárd utazó Bécs. — Reiner
Béla utazó Bécs. — Ruzicska B. utazó Prága. —
Münzner Leó utazó Lemberg
Központi-szálloda. Marossy Zoltán birtokos Re-
zeest. — Wolf Zsigmond birtokos Komárom. — Ro-
bitschek Henrik igazgató Budapest. — Füzese-
ry Tibor tvsz. aljegyző Debrecen. — Csiky Mihály
birtokos Alváca. — Karkovány Akos mérnök Buda-
pest. — Zimmer Alajos honvéd kapitány Budapest.
— Hartenstein Jenő fakereskedő Budapest. — Weisz
Miksa fakereskedő Bécs. — Spitz Miksa fakereskedő
Budapest. — Grünfeld Gyula fakereskedő Budapest.
— Bruck Sándor fakereskedő Batta. — Leitner L.
borkereskedő Pécska. — Feles Miksa utazó Bu-
dapest. — Vallentin Antal magánhivatalnok Bécs.
— Kónig Gyula kereskedő Almás Alsóil. — Löwy
Ignác kereskedő Borosjenő. — Deutsch Vilmos fa-

Öltöny szöveteket

leszállított árban

773

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

kereskedő Budapest. — Evrecsenyi Bartha Kálmán
mérnök Budapest — Beck Lajos hivatalnok Belé-
nyes. — Fogel Zsigmond hivatalnok Szabadka. —
Stern Jakab utazó Frankfurt a/m. — Löwy Károly
utazó Brün. — Löwy Mór utazó Budapest. — Mol-
nár Gyula utazó Budapest. — Stiegler Gyula utazó
Budapest. — Herzfeld Dezső utazó Budapest. —
Kun Albert utazó Budapest. — Schwarz Fülöp utazó
Budapest. — Faludi Sándor utazó Budapest. —
Pollák Sándor utazó Budapest. — Balogh Lajos
utazó Budapest. — Székely Gyula utazó Budapest.
— Grünblat István utazó Budapest. — Derman
Ignác utazó Brün. — Rohács Lajos utazó Budapest.
— Malsch Gusztáv utazó Budapest. — Müller Jenő
utazó Budapest.

Eredeti olajfestmények!

Uj üzlet!

FISCHER MÓR

Arad, Andrassy-tér 20.,

Fischer Eliz-palota.

Dus választéku raktár a
legújabb és legjobb mi-
nőségű porcellán, üveg,
lámpa, képeret, china-
ezüst és alpacca, díztár-
gyak és evőeszközökből.

Gyermekjátékok, babák.

Menyasszonyi kelengyék.

Alkalmi karácsonyi aján-
dék tárgyak és eredeti
olajfestményekből nagy
raktár.

Eredeti olajfestmények!

Azonnali belépésre keresek

I szépírásu, szolid, szor-
galmas

könyvelőt,

vagy

könyvelőnt.

Előnyben részesülnek azok, kik
már nagyobb fűszerüzletben vagy
legalább szesznagykereskedésben
huzamosabb ideig működött és
esetleg a román nyelvet érti.

Ugyanott **gyakorolt pénz-
tárosnő azonnali belé-
pésre felvétetik**, a ki a ro-
mán nyelvet szintén érti.

Déva, 1907. évi december 2-án.

Steiner Ferenc,
nagykereskedő.

2858

Sirolin

Ezzel az étvágyat és a testnedv, megemlé-
teti a köhögést, vándorhat, éjjeli izmokat.

Tüdőbetegségek, **hurutok**, száma-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által saponja ajánlja.

Mint hogy értékesen utaztatottak is kínálnak, kérjen mindenképp
„Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc).

„Roche”

Ezzel az orvosi rendelésre a gyógyszer-
ház. — Az étvágyat és a testnedv.

TEA

Saison.

Legzamatosabb

Vojtek és Weisz

TEA és RUM.

drogueria 341

Aradon.

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használatát által. — Ára egy üvegnak 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb óvszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnak 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Nagy karácsonyi kiállítás

már megkezdődött

Reich EL.

színházi versenybazárában

Szabadság szoborral szemben.

Külön átalakított helyiségében a vevő község legnagyobb kényelmére gyermekjátékokban és disztárgyakban az idényre óriási választék még soha nem létezett árakban 5, 16, 25, 45 és 90-es csoportokban beosztva.

Tájékoztató egy rövid kivonattal szolgál a t. vevőközönségnek:

25-ös csoport:

Óra szerkezettel, vonat, automobil bohóc, omnibus, zenélő doboz, nickel vasaló, zongora 8 billentyűvel, elszakíthatatlan képes könyv, mesés könyvek következők: Robinson, Grün, Andersen, Ifjúsági Tündérvilág, társas játékok, 100-nál több öltözött babák, valódi francia babák 22 centiméter nagy, felhuzható zseborák, takarék tűzhelyek, söprű készlet, bádóg állatok, csengő kerék húzható, iron három részben kulcs alakban, kés, iron és toll, kardok, puskák, csákók, hegedűk, szobabútorok, konyhaeszközök, vas katonák, törhetetlen celluloid babák, váz doboz táncoló figurával, stb.

45-ös csoport:

Felhuzható óra szerkezettel, villanyos kocsis felsővezetékekkel, automobil színes vonatkocsikkal, eróművész, bohóc és minden fajta állatok, motoros omnibusz, gőzhajók, bugó onga zenével, ideál szoba fegyver céltáblával, hordós kocsis, teljes katona-felszerelések, bajonet lack szíjjal, 6 személyes porcellán készlet, bárány hanggat, törhetetlen katona 6 db., képes és mesés könyvek, baba-kocsis gummi kerékekkel, bádóg konyha edények, rendezett fürdő szoba, szénvasaló, mozsarak, pénzpersely órával és csengővel, csont dominó, nagy gummi babák, kettős húzható nyul, húzható bohócok, kézi nyomdár, Laterna Magicák, gőzgépek, képes kockák 12 kockával, kőépítő szekrény, számoló gép, felsőfólató doboz, stb.

90-es csoport:

Húzható állatok bőrrel bevonva, nagy bárányok hanggal, törhetetlen lovas katonák és állatok maschéból, felszerelt vázak, állatsereglet, felhuzható vasutak sinnel és minden létező alakok és állatok, gőzgépek, hajók, Richter szekrények kőből, lombfűrész garnitur, kemény Schack-figura zárható táblával csont dominó 45 kövel és sok 100 és 100 más cikk.

Mozgékony francia babák fából.

Nagyság centiméter 26 28 30 32 34 36 39 42 46 50 54 58 64

rak: 35 40 45 50 60 80 90 110 145 160 180 210 250

azonkívül bőrtestű, öltözött és celluloid babákban a legnagyobb választék.

A nálam vásárolt babákat ingyen javítom és minden létező javítások elfogadtatnak.

Karácsonyfa-diszekben óriási választék.

Grammofonok és fonografok, hengerek és dupla lemezek a létező legolcsóbb árakban.

Hintalovák minden létező nagyságban.

Disztárgyak:

Képes lap album plüschből 45 krtól, emlékkönyv plüschből 25 krtól, varró casetták, aufzatz 6 tányérral 90 kr., pálinkás készlet 45 kr., mosdó-, étkező-, kávé- és theás készletekben óriási választék, továbbá himzett bőr tárcák, virágvázák, órák, márvány állványok, disz asztalok, dohányzó készlet bronzból és számtalan sok más tárgy.

China ezüst tárgyakban alkalmi vétel.

Férfi selyem ernyők otomán széllel 1 frt 70 kr. és még számtalan itt fel nem sorolt cikkek. 2758

 Minden vevőnek ingyen fénykép nagyítás.

APRÓ HIRDETESEK.**Fleischmann Zsófia**

szülésznő Massouse, lakását november hó 1-től Vörösmarthy-utca 8. szám alá helyezte át. 2599

Új könyvek

50-90%-os alkalmi áreszállítással, mely 1908. február 1-ig marad érvényben. Kizárólag jó művek. Árjegyzék ingyen. **Kerpel Izsó** könyvkereskedése Arad. 1921

Elutazás miatt

B. napra bérelt támlásszék első sorban, méltányos árengedménnyel átadó. Rosenblüh H. és Társa, Szabadság-tér. 2866

Csemegeméz

öt kilós bödönökben 7 koronáért bérmentve kapható Hanzéros Géza gyógyszerésznél, Nagyalmágyon. 2872

Olcsó tűzifa

kapható az Arad, Nagyvárad-ut 7-8. sz. alatti fatelepen, a vasúti állomás mellett (viaducton túl.) 2871

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megfélére. Készít mindennemű férfi női és gyermekharisnyát minden színben és erősségben. Továbbá gamasnit, alsósoknyát, keztyűt, gyermek ruhát, alsó inget és nadrágot trikót derekat, hálósapkát, térdmelegítőt stb. 2588

645-1907 végreb. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1907. évi 17529. számú végzése következtében Dr. Éles Béla ügyvéd által képviselt Seidner Rudi javára, Náray Géza ellen 11000 korona s jár. erejéig 1907. évi október hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3940 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehén, sertések, butorok, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíró 1907-ik évi V. 425/1. számú végzése folytán 11000 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi október hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 276 kor. 28 fillérben birólag már megállapított költségek erejéig Miske községhez tartozó Józsi-Majorban leendő megtartására 1907. évi december hó 12-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Kisjenőn, 1907. évi november hó 26. napján.

Balassa,

2874 kir. bír. végrehajtó.

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiárul. **Inguéz I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Ertesítés!

Aradon, **Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.**

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagybecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával **raktáromat mindennemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű** 2632

uri és hölgy cipőket készítek,

miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitünő tisztelettel

Wolf J.

uri és hölgy cipész.

Egy jó menetű szatócás üzlet, dohány és italmérséssel egybekötve, családi okok miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 2808

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javitásokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szakszerűen eszközöl 2843

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

Storm-Slipper Hó-czipő

Csakis a Boston Rubber Shoe Company Bostonban levő czegnek gyártmányai könnyűek, elegánsak és tartósak. Aradon Weinberger János, Münz I., Meisl és Adler, Guttman és Berger üzleteiben kaphatók.

Főlerakat Ausztria-Magyarország részére: 2793

WELLISCH, FRANKL & Co.
Wien, I., Fleischmarkt 12-14.

Ispáni, kezelőtiszti**állást keresek,**

35 éves, nős vagyok, 14 évi gazdasági praksisom van, igényem szerény. Meghívásra bemutatkozom közös költségen.

Pataky István

kezelőtiszt 2878

Alvincz, (Alsófehérmegye.)

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, **József főherceg-ut 1. sz.** házban

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéseket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

Weisz Márton

uri női és gyermek cipész.

Van szerencsém Aradváros és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására adni, hogy az őszi idény beálltával a legfiomabb

női- és férfi cipőket

mindenfélé kivitelben, valamint a legtartósabb 2896

gyermek-cipőket készítek.

Becsés megrendeléseket kérve

Weisz Márton

uri- és női cipész

Arad, Deák Ferenc-utca 4. sz.

Schukri

szőnyegkereskedő

Aradra

érkezett és a **Zrinyi-utcában** nyitotta meg

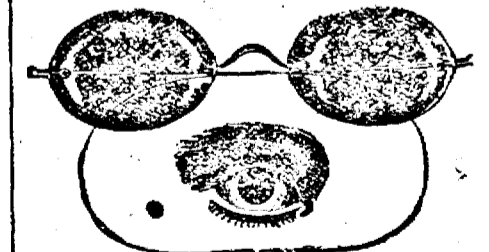
kereskedését.

Csak 8 napig marad itt és készletét méltányos **olcsó árak** mellett adja el. Igen finom szőnyegek: Szmirna 70-80 frt, Afgan 140 frt, Taistán 65 frt, Kürtistan 50 frt, valódi török 25 frt. Valamint más árakban, igen olcsóért adatnak el. Számos látogatást kérek. 2836

Elsőrendű látszerész üzlet.**DICK SAMU**

órák és látzerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látszeréseket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

● Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenfélé hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.